

RAPPORT

Beïnvloedbaarheid begroting

Gemeente Teylingen

Teylingen – 31 maart 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	3
Inzicht in de begroting	3
1.1 Aanleiding en opdracht	3
1.2 Analyse	3
1.3 Personeelskosten en overhead	4
1.4 Rapportage	5
1.5 Handreiking voor gebruik van de rapportage	5
1.6 Getalnotatie	6
Hoofdstuk 2	7
De opgave	7
2.1 Financiële opgave	7
Hoofdstuk 3	8
Totaaloverzicht	8
3.1 Beïnvloedbaarheid totale begroting	8
3.2 Beïnvloedbaarheid per begrotingsprogramma	8
3.3 Keuzemogelijkheden	9
3.4 Impact van de maatregelen	11
Hoofdstuk 4	12
Inzicht per programma	12
4.1 Samenleven	12
4.2 Leefomgeving	13
4.3 Bedrijvigheid, Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	14
4.4 Belastingmaatregelen	15
Bijlage 1	17
Bijlage 2	19

Inzicht in de begroting

Aanleiding en opdracht

De gemeente Teylingen staat voor een structurele financiële opgave van minimaal € 7 miljoen voor de meerjarenbegroting 2026-2029. Hiervoor is de gemeente op zoek naar zoekrichtingen voor maatregelen. Deze maatregelen kunnen gefaseerd worden ingevoerd, zodat de begroting uiterlijk per 2029 structureel in evenwicht is. Om het bestuur in staat te stellen overwogen lange termijn keuzes te maken, biedt deze rapportage inzicht in de beïnvloedbaarheid van de begroting. Per domein en per gemeenschappelijke regeling (GR) wordt gericht gezocht naar alle mogelijke knoppen om aan te draaien. Berenschot is gevraagd alle zoekrichtingen en mogelijke knoppen te inventariseren. Dit doen wij door alle onderdelen van de begroting te onderzoeken. In dit rapport worden de belangrijkste uitkomsten uit dit onderzoek samengevat en gepresenteerd.

Onze rapportage en inschatting moeten worden gezien als een 0-meting, bedoeld als vertrekpunt voor gesprek. De bedragen die door ons zijn geïdentificeerd, zijn niet zwart-wit en behoeven nuancering.

Analyse

De analyse die we hebben uitgevoerd, heeft een financieel-technisch karakter. De uitkomsten van de analyse moeten dus ook vanuit dat perspectief bekeken worden. Concreet betekent dit het volgende:

- De wettelijke taak is het uitgangspunt. We gaan uit van datgene wat de gemeente wettelijk moet doen. Eigen beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld, kan worden aangepast of bijgesteld. We houden dus geen rekening met de kaders die de gemeenteraad heeft vastgesteld bovenop wettelijke eisen; uitgangspunt is dat deze zijn aan te passen.
- De gemeente heeft naar de buitenwereld toe verwachtingen gecreëerd door afspraken te maken, convenanten te sluiten, beschikkingen af te geven, etc. Ons startpunt is dat de gemeente deze lopende afspraken nakomt – ook als het theoretisch mogelijk is lopende verplichtingen of subsidies voortijdig te beëindigen. Deze optie hebben we niet meegenomen in de analyse. Wel staat het de gemeente natuurlijk vrij om na afloop van een contract- of subsidieperiode geen nieuwe subsidie aan te gaan. Deze mogelijkheden hebben we wél meegenomen in de analyse.
- Sommige uitgaven hebben direct gerelateerde inkomsten. Als die uitgaven niet worden gedaan, vervallen bijbehorende inkomsten (bijvoorbeeld een subsidie of specifieke uitkering). Deze gevallen hebben we zo veel mogelijk in kaart gebracht, met als vertrekpunt dat dan de ruimte niet beïnvloedbaar is.
- De analyse is uitgevoerd op basis van de taakvelden uit het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Deze taakvelden bestaan vaak weer uit meerdere onderliggende taken. Als op het niveau van het taakveld de begrotingsbedragen voor 50% beïnvloedbaar zijn, zijn wij ervan uitgegaan dat dit voor alle onderliggende taken geldt. In de praktijk kan dit genuanceerder liggen en kunnen individuele subtaken afwijken. Voor een beoordeling van een individuele taak of prestatie is het dus nodig om de achterliggende context te kennen.

- We hebben niet gekeken naar politieke wenselijkheid en haalbaarheid, etc. De analyse is feitelijk en technisch. Als de gemeenteraad zou besluiten een alternatieve aanwending te willen, moet ook gekeken worden naar (aanpassing van) de bestaande doelstellingen, maatschappelijke effecten en effecten op het werkgeverschap. In de beschrijving hebben wij zo veel mogelijk aangegeven om welke kaders het gaat. Een beoordeling van de beïnvloedbare ruimte kan dus ook niet uitsluitend cijfermatig plaatsvinden, maar moet altijd gebeuren in combinatie met de inhoudelijke beoordeling.

Personeelskosten en overhead

Bij de kosten voor het in dienst hebben van medewerkers (personeelslasten) hanteren we als uitgangspunt dat personeelslasten en overhead samenhangen met de taak die uitgevoerd wordt. Als de inzet op een taak beïnvloedbaar is, zijn de personeelslasten dat in beginsel ook. Omdat medewerkers niet van de ene op de andere dag op andere taken ingezet of ontslagen kunnen worden, gaan we bij de beïnvloedbare ruimte voor medewerkers uit van maximaal het natuurlijk verloop; dit is 10% per jaar. In een voorbeeld voor een taak die 25% beïnvloedbaar is, ziet het er als volgt uit:

Jaar	Beïnvloedbaarheid personeelslasten	Beïnvloedbaarheid overige lasten
2025	10%	25%
2026	20%	25%
2027	25%	25%
2028	25%	25%
2029	25%	25%

In de praktijk betekent dit dat de beïnvloedbare ruimte in de loop van de jaren zal oplopen.

HLTsamen

Gemeente Teylingen heeft het merendeel van het personeel en de personeelskosten ondergebracht in HLTsamen. Daardoor zijn directe personeelskosten in omvang beperkt, maar de bijdragen aan HLTsamen worden in het dashboard als personeelskosten aangemerkt. Voor de analyse van de personeel en overhead bij de gemeente Teylingen maken we gebruik van het principe dat de organisatie meebeweegt op de keuzes in taken. Door rekening te houden met de toedeling van personeel aan de verschillende taakvelden en de verhouding tussen programmabudget en personeelsbudget is het besparingseffect berekend op personeel als gevolg van besparingen aan taken conform de omvang van de inventarisatie. Hierbij is een plafond aangehouden per jaar van een percentage natuurlijk verloop van 10% zoals hierboven toegelicht. Daarbovenop is rekening gehouden met het standaardpercentage overhead van 28% dat HLTsamen in rekening mag brengen.

Van het meebewegen van kosten voor de organisatie HLTsamen is alleen sprake als daadwerkelijk keuzes in producten worden gemaakt in een bepaald programma. Hierbij zullen de cumulatieve effecten van alle deelnemende gemeenten in HLTsamen in ogenschouw genomen moeten worden voor de beoordeling van de haalbaarheid van de bezuinigingen door HLTsamen.

Taakanalyse en efficiency

Uitgangspunt van het onderzoek is een analyse van de wettelijke taken van de gemeente Teylingen. We hebben primair gekeken naar de vraag waar de gemeente Teylingen keuzeruimte heeft in het wel, minder of niet uitvoeren van eigen taken en wettelijke taken. Mogelijkheden om efficiënter te werken (dezelfde taken uitvoeren met minder mensen en middelen) hebben we niet primair in de analyse meegenomen. In enkele gesprekken zijn er wel mogelijke zoekrichtingen genoemd met betrekking tot taken. Waar dat aan de orde was, hebben we die specifiek benoemd.

Rapportage

Deze beknopte schriftelijke rapportage bevat de hoofdlijnen uit onze analyse. Per programma tonen we de belangrijkste onderwerpen waar beïnvloedbare ruimte zit (op basis van de financieel-technische analyse). De inschatting is gemaakt aan de hand van een modelmatige inschatting van de beïnvloedbare ruimte die in het budget aanwezig zou moeten zijn. De modelmatige inschatting van de beïnvloedbare ruimte kan niet één-op-één vertaald worden naar te bezuinigen bedragen. De inschatting gaat uit van uitvoering van het gemeentelijke takenpakket op het absolute minimum, waarbij ook zeer vergaande keuzes gemaakt zouden moeten worden. De inschatting van de beïnvloedbare ruimte komt voor rekening van Berenschot en vormde het vertrekpunt voor het inventariseren van zoekrichtingen voor mogelijke besparingen.

In samenspraak met medewerkers van de gemeente Teylingen hebben we geïnventariseerd welke zoekrichtingen er binnen de budgetten zijn. Die zoekrichtingen zijn zo veel mogelijk als concrete maatregel beschreven en voorzien van een toelichting, het beleid dat eventueel aangepast moet worden, de potentiële besparing en mogelijke gevolgen.

De complete duiding van de maatregelen is opgenomen in Bijlage 2.

Handreiking voor gebruik van de rapportage

Voor de gemeente Teylingen voerden wij een onderzoek uit naar, kort gezegd, 'de vrije ruimte in de begroting'. Om dit systematisch en geobjectiveerd te doen, hanteren we het begrip 'beleidsvrijheid'. Hoe meer beleidsvrijheid, hoe meer potentieel vrije ruimte in de begroting waar eigen keuzes mogelijk zijn. Vanuit dit perspectief maken we onderscheid in wettelijke taken, convenanttaken (eigen afgesloten convenanten, inclusief bijvoorbeeld landelijke convenanten zoals het Klimaatakkoord) en autonome taken. Binnen deze categorieën bestaan nuances. In bijlage 1 hebben we deze theoretische uitgangspunten verder uitgewerkt.

De inschatting die we vervolgens hebben gemaakt, is modelmatig tot stand gekomen. Hierdoor hebben we geen rekening gehouden met de vraag of de taak op dit moment al op een sober niveau wordt uitgevoerd; we zijn uitgegaan van een gemiddelde taakuitvoering binnen de gemeente Teylingen vergelijkbaar met het gemiddelde niveau in Nederland. We hebben in de cijfermatige inschatting ook geen rekening gehouden met bezuinigingen die recentelijk zijn doorgevoerd.

Er kunnen verschillen zitten tussen de door ons gemaakte inschatting en de feitelijke invulling vanuit de mogelijke maatregelen die samen met medewerkers van de gemeente Teylingen is gemaakt. Het kan voorkomen dat onze inschatting vooraf hoger is omdat wij verdergaande maatregelen ook meerekenen als beïnvloedbaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om verdergaande of radicalere keuzes zoals het niet meer aanbieden en onderhouden van voorzieningen. Denk hierbij aan het afstoten van parken, het afsluiten van wegen zonder adressen of het sluiten van voorzieningen.

Bij enkele producten schatten wij de beïnvloedbare ruimte lager in dan de geïnventariseerde maatregelen. De verklaring hiervoor is dat wij de primaire inschatting op het niveau van de

bovenliggende productgroep maken en dan evenredig verdelen over de onderliggende producten. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan (zowel hogere als lagere inschattingen).

Deze kanttekeningen maken dat onze rapportage en inschatting moeten worden gezien als een 0-meting, bedoeld als vertrekpunt voor gesprek. De bedragen die door ons zijn geïdentificeerd, zijn niet zwart-wit en behoeven nuancering. In de rapportage hebben we steeds aangegeven waar bedragen voortkomen uit een inschatting op basis van ons model en waar zoekrichtingen samen met medewerkers van de gemeente Teylingen tot stand zijn gekomen.

Getalnotatie

Getallen hebben we in dit rapport als volgt genoteerd:

- Bedragen boven € 100.000 worden afgerond op € 0,1 miljoen. Dus € 1.688.000 wordt € 1,7 miljoen.
- Bedragen onder € 100.000 worden niet afgerond maar voluit geschreven. Dus € 78.000.

Door afrondingen kunnen optellingen niet kloppen:

- € 165.000 + € 145.000 + € 240.000 = € 550.000 = € 0,6 miljoen.
- € 0,2 miljoen + € 0,1 miljoen + € 0,2 miljoen = € 0,6 miljoen.

HOOFDSTUK 1

De opgave

Financiële opgave

De omvang van het bedrag en de bijhorende maatregelen die nodig zijn voor een sluitende begroting is hoger dan alleen het begrotingssaldo.

De huidige begroting is uitgangspunt, aangevuld met: inschattingen van investeringen en ontwikkelingen van uitgaven; scenario's herverdeling gemeentefonds; scenario's ontwikkeling inkomsten vanuit Rijksoverheid 'ravijn'; parameters bepalen m.b.t. loon-, prijs-, en rente indexen (en vastzetten). Daarnaast tellen Ambities van de Raad en college mee: voortvloeiend uit coalitieakkoord; structurele consequenties raadsbesluiten. De opgave van de gemeente Teylingen ziet er op basis van het huidige beeld als volgt uit:

Totale begrotingsopgave	2025	2026	2027	2028
Structurele saldo incl. moties en amendementen	38.525	-6.175.862	-6.331.994	-6.360.954
Resultaat septembercirculaire 2024	504.209	1.412.567	1.405.412	1.691.170
Resultaat decembercirculaire 2024	2.075	-6.365	83.458	168.000
Resultaat na circulaire Rijk	544.809	-4.769.660	-4.843.124	-4.501.784
Genomen en nog geplande raadsbesluiten	-26.989	-192.701	-192.701	-192.701
Stelposten	-1.035.000	-1.035.000	-1.035.000	-1.035.000
Autonome ontwikkelingen	-530.010	-942.787	-1.145.593	-1.145.593
Bestuurlijke ambities (n.a.v. coalitieakkoord of raadsopdracht)	0	-62.205	-62.205	-62.205
Bestuurlijke wensen (in onderzoek)	0	PM	PM	PM
Totale begrotingsopgave	-1.047.190	-7.002.353	-7.278.623	-6.937.283

Figuur 1 Financiële opgave

De regel Aanvullende mutaties is een saldo van diverse posten, zoals voorziening onderhoud, actualisatie beheerplannen, correcties op de begroting, toe te voegen personele functies, etc. De regel Onzekerheden en stelposten bestaat uit strategische opgaven en taakstellingen.

De begrotingsopgave inclusief onzekerheden bedraagt 9% van de totale begroting, dat is aanzienlijk aangezien de beïnvloedbaarheid van een begroting doorgaans tot circa 20% bedraagt. Dat is weliswaar twee keer zoveel, maar in de praktijk komt het pakket aan technische keuzeopties al iets lager uit en bovendien betreft het dan alle mogelijke besparingsopties, inclusief hele zware maatregelen met grote impact.

HOOFDSTUK 2

Totaaloverzicht

Beïnvloedbaarheid totale begroting

In de analyse is de beïnvloedbaarheid van de programmabegroting 2025 van de gemeente Teylingen onderzocht. De onderstaande tabel toont de mate van beïnvloedbaarheid op lange termijn, zowel structureel als incidenteel. Dit is de ruimte zoals deze door Berenschot modelmatig is ingeschat (zie bijlage 1.1 Theoretische basis), daarbij wordt ook rekening gehouden met voor gemeente Teylingen specifieke verplichtingen en kapitaallasten. De beïnvloedbaarheid van de begroting neemt toe, van 10% in 2025 tot 14% in 2028 van de totale begroting. In absolute bedragen neemt het beïnvloedbare bedrag iets toe van € 11 miljoen in 2025 naar € 14 miljoen in 2028. De structureel beïnvloedbare ruimte in 2026 bedraagt € 13 miljoen. De negatieve incidentele bedragen hangen samen mutaties in reserves.

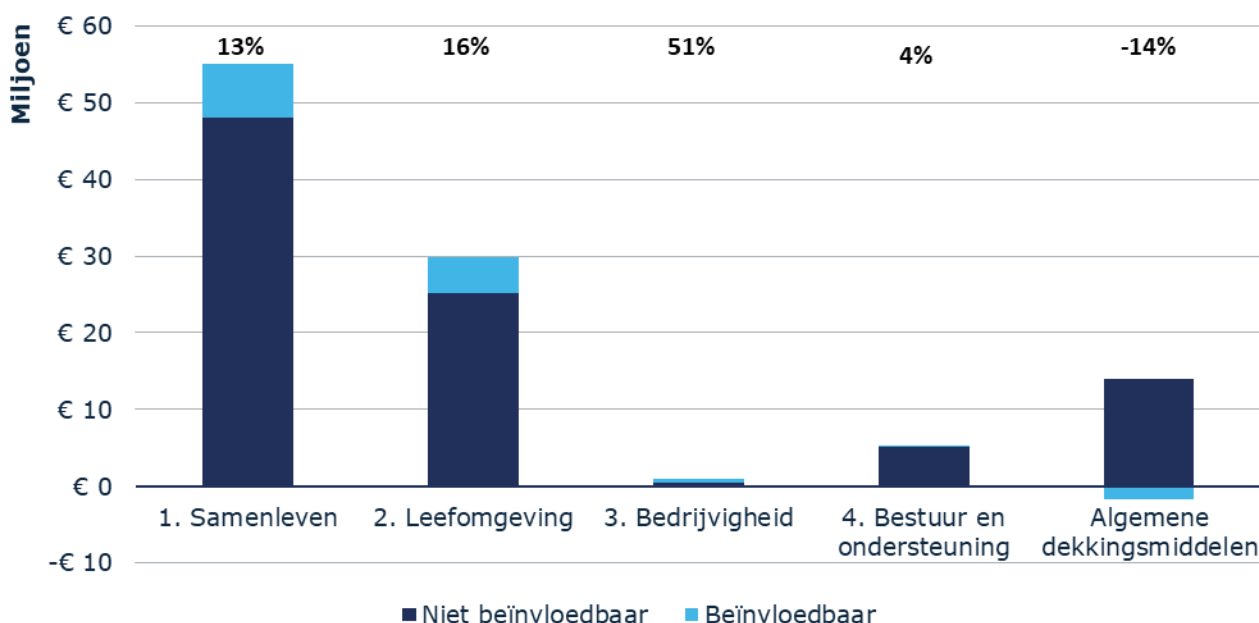
Bedragen x € 1,0 mln.	BG 2026	BG 2027	BG 2028
Totaal begroting	€ 103	€ 103	€ 105
Beïnvloedbaar (%)	10%	12%	14%
Beïnvloedbaar (€)	€ 11	€ 12	€ 14
Structureel	€ 13	€ 16	€ 17
Incidenteel	-€ 2	-€ 4	-€ 2

Beïnvloedbaarheid per begrotingsprogramma

De volgende grafiek toont de verschillende beleidsprogramma's van de gemeente Teylingen in de begroting 2026. De beleidsprogramma's verschillen zowel qua omvang als in beïnvloedbare ruimte. Programma 3. Bedrijvigheid (51%) heeft procentueel gezien een hoge beleidsvrijheid ten opzichte van de andere programma's. In absolute bedragen loopt de beïnvloedbaarheid in 2026 op van minder dan € 1 miljoen tot € 7 miljoen per programma en een negatief bedrag in de algemene dekkingsmiddelen (mutatie reserves). In het algemeen neemt de beïnvloedbaarheid van budgetten in de loop van de jaren toe, doordat contractuele verplichtingen (zoals subsidies of aanbestedingen) aflopen. In het volgende hoofdstuk worden per programma de grootste beïnvloedbare producten en de desbetreffende zoekrichtingen toegelicht.

De percentages boven de staven corresponderen met de beïnvloedbare ruimte per programma (blauwe deel van de staaf).

Beïnvloedbare ruimte per programma (BG 2026)

Keuzemogelijkheden

Het totaalbedrag aan concrete keuzemogelijkheden (zoekrichtingen) dat naar voren is gekomen in de gesprekken met de organisatie neemt toe van € 14,0 mln. in 2026 tot € 16,3 mln. in 2028. Dat is 14% tot 16% van de totale begroting. In totaal zijn 221 verschillende maatregelen aangebracht.

Hier bovenop kunnen nog meebewegende kosten voor personeel en overhead worden gerekend, afhankelijk van de gekozen maatregelen. Daarmee is in 2026 nog maximaal € 1,9 miljoen gemoeid. Dit is in de navolgende figuren toegelicht. Bovenop deze maximaal € 2,8 miljoen leidt een doorwerking in de overhead van 28% tot een aanvullend besparingspotentieel van € 0,53 miljoen gemoeid.

Totale opbrengst	2026	2027	2028
1. Samenleven	4.149.858	5.602.263	5.655.048
1. Vitaliteit	1.302.000	1.625.529	1.625.529
2. Talentontwikkeling	99.242	301.591	319.876
3. Zorg voor elkaar	103.227	280.559	280.559
4. Werk en inkomen	1.041.289	1.113.850	1.113.850
5. Opvoeden en opgroeien	783.000	1.243.894	1.278.394
6. Thuiswonen	39.000	129.890	129.890
7. Hulp bij meedoen	782.100	906.950	906.950
2. Leefomgeving	2.989.990	3.690.073	3.746.551
Gebiedsontwikkeling	228.401	228.401	228.401
Openbare orde en veiligheid	44.827	44.827	44.827
Openbare ruimte en duurzaamheid	949.151	1.514.011	1.526.924
Verkeer en vervoer	1.743.199	1.878.422	1.921.987
Wonen	24.412	24.412	24.412
3. Bedrijvigheid	357.047	389.703	397.359
Lokale economie	85.344	118.000	125.656
Regionale economie	271.703	271.703	271.703
4. Bestuur en ondersteuning	93.179	93.179	93.179
Dienstverlening	2.500	2.500	2.500
Regionale samenwerking	90.679	90.679	90.679
Algemene dekkingsmiddelen	6.453.422	6.453.422	6.453.422
Algemene middelen	6.453.422	6.453.422	6.453.422
Eindtotaal	14.043.496	16.228.640	16.345.559

Totaalbeeld	2026			
	Begroting	Maatregelen	%	Personeel
1. Samenleven	53.056.479	4.149.858	8%	141.527
1. Vitaliteit	7.295.349	1.302.000	18%	20.113
2. Talentontwikkeling	4.801.722	99.242	2%	4.485
3. Zorg voor elkaar	1.341.636	103.227	8%	22.812
4. Werk en inkomen	13.108.927	1.041.289	8%	8.488
5. Opvoeden en opgroei	14.658.479	783.000	5%	22.345
6. Thuiswonen	1.176.122	39.000	3%	2.460
7. Hulp bij meedoen	10.674.244	782.100	7%	60.824
2. Leefomgeving	20.061.171	2.989.990	15%	703.957
Gebiedsontwikkeling	53.889	228.401		0
Openbare orde en veilig	2.962.154	44.827	2%	25.577
Openbare ruimte en du	11.522.932	949.151	8%	227.094
Verkeer en vervoer	5.301.164	1.743.199	33%	417.079
Wonen	221.032	24.412	11%	34.207
3. Bedrijvigheid	559.239	357.047	64%	163.067
Lokale economie	111.249	85.344	77%	38.977
Regionale economie	447.990	271.703	61%	124.089
4. Bestuur en onders	2.244.270	93.179	4%	122.405
Dienstverlening	992.491	2.500	0%	3.624
Regionale samenwerking	1.251.779	90.679	7%	118.781
Algemene dekkingsm	1.256.984	6.453.422		3.805.048
Algemene middelen	1.256.984	6.453.422		-2.079.803
Eindtotaal	77.178.143	14.043.496	18%	2.856.200

Een andere doorsnede op het totaal is het onderscheid tussen kostenbesparende maatregelen (39%), inkomens verhogende maatregelen (45%) en besparingen op de Gemeenschappelijke regelingen (16%). Voor deze laatste categorie geldt dat het advies van de FKGR (6% besparing) is doorgerekend.

2026	Kostenbesparend	Inkomensverhogend	GR	Totaal
1. Samenleven	1.986.858	0	2.163.000	4.149.858
1. Vitaliteit	1.124.000	0	178.000	1.302.000
2. Talentontwikkeling	99.242	0	0	99.242
3. Zorg voor elkaar	103.227	0	0	103.227
4. Werk en inkomen	288.289	0	753.000	1.041.289
5. Opvoeden en opgroeien	133.000	0	650.000	783.000
6. Thuiswonen	0	0	39.000	39.000
7. Hulp bij meedoen	239.100	0	543.000	782.100
2. Leefomgeving	2.858.261	35.000	96.729	2.989.990
Gebiedsontwikkeling	228.130	0	271	228.401
Openbare orde en veiligheid	31.575	0	13.252	44.827
Openbare ruimte en duurzaamheid	871.211	0	77.940	949.151
Verkeer en vervoer	1.704.335	35.000	3.864	1.743.199
Wonen	23.010	0	1.402	24.412
3. Bedrijvigheid	357.047	0	0	357.047
Lokale economie	85.344	0	0	85.344
Regionale economie	271.703	0	0	271.703
4. Bestuur en ondersteuning	93.179	0	0	93.179
Dienstverlening	2.500	0	0	2.500
Regionale samenwerking	90.679	0	0	90.679
Algemene dekkingsmiddelen	161.171	6.292.251	0	6.453.422
Algemene middelen	161.171	6.292.251	0	6.453.422
Eindtotaal	5.456.516	6.327.251	2.259.729	14.043.496

Impact van de maatregelen

Bij het bepalen van de keuzes in maatregelen is het effect een belangrijk weegmiddel. Daartoe onderscheiden wij keuzes die als 'laaghangend fruit' te typeren zijn (A), bestuurlijke keuzes met beperkte impact (B) en fundamentele keuzes met grote maatschappelijke impact (C). Daarnaast hebben we de categorie GR ingevoegd. Alle geïnventariseerde maatregelen zijn ingedeeld in één van deze vier categorieën. Dit levert het volgende beeld op:

Impact	2026	%
A. Laaghangend fruit	718.317	5%
B. Bestuurlijke keuze	8.992.855	64%
C. Fundamentele keuze	2.072.595	15%
GR	2.259.729	16%
Totaal	14.043.496	100%

Binnen de (sub-) totalen uit de tabel bestaat nog een verscheidenheid wat betreft de impact (van laaghangend fruit tot maatregelen met grote maatschappelijke impact). 'Laaghangend fruit' betreft slechts 5% van het totaalbedrag, dat geeft aan dat er hoe dan ook sprake zal zijn van een stevige impact van de bezuinigingsmaatregelen.

Tot slot hebben we de opbrengst van de maatregelen ingedeeld naar impact per programma en taakveld. Hieruit blijkt dat het in het programma samenleving grotendeels om fundamentele keuzes gaat en maatregelen bij GR'en. Bij Leefomgeving zijn veel bestuurlijke keuzes te maken met beperktere impact. In de Algemene dekkingsmiddelen zijn bestuurlijke keuzes te maken. Dit betreft de hoogte van de lokale lasten.

2026	A. Laaghangend fruit	B. Bestuurlijke keuze	C. Fundamentele keuze	GR
1. Samenleven	249.219	361.639	1.376.000	2.163.000
1. Vitaliteit	50.000	0	1.074.000	178.000
2. Talentontwikkeling	34.801	64.441	0	0
3. Zorg voor elkaar	16.640	86.587	0	0
4. Werk en inkomen	20.000	163.289	105.000	753.000
5. Opvoeden en opgroeien	117.000	16.000	0	650.000
6. Thuiswonen	0	0	0	39.000
7. Hulp bij meedoen	10.778	31.322	197.000	543.000
2. Leefomgeving	355.159	1.904.692	633.410	96.729
Gebiedsontwikkeling	163.130	65.000	0	271
Openbare orde en veiligheid	16.024	13.736	1.815	13.252
Openbare ruimte en duurzaamheid	76.795	775.416	19.000	77.940
Verkeer en vervoer	88.000	1.038.740	612.595	3.864
Wonen	11.210	11.800	0	1.402
3. Bedrijvigheid	55.245	240.484	61.318	0
Lokale economie	11.370	12.656	61.318	0
Regionale economie	43.875	227.828	0	0
4. Bestuur en ondersteuning	20.740	71.609	830	0
Dienstverlening	0	2.500	0	0
Regionale samenwerking	20.740	69.109	830	0
Algemene dekkingsmiddelen	37.954	6.414.431	1.037	0
Algemene middelen	37.954	6.414.431	1.037	0
Eindtotaal	718.317	8.992.855	2.072.595	2.259.729
	5%	64%	15%	16%

HOOFDSTUK 3

Inzicht per programma

In dit hoofdstuk wordt de beïnvloedbaarheid per programma toegelicht. Hierbij worden voor de activiteiten met de grootste beïnvloedbare ruimte de zoekrichtingen en maatschappelijke gevolgen benoemd.

We richten ons op de maatregelen met de meeste bijdrage aan de beïnvloedbare ruimte, en bespreken de genoemde zoekrichtingen (keuzemogelijkheden). Dit doen we voor drie grootteklassen.

Opbrengst 2026 per maatregel (€)	< 25.000	>25.000 <50.000	>50.000
1. Samenleven	267.788	364.000	3.518.070
2. Leefomgeving	401.307	262.552	2.326.131
3. Bedrijvigheid	64.669	66.060	226.318
4. Bestuur en ondersteuning	93.179	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	110.457	0	6.342.965
Totaal	937.400	692.612	12.413.484
<i>aantal maatregelen</i>	<i>169</i>	<i>20</i>	<i>47</i>

Zoals in hoofdstuk 3 is beschreven, de maatregelen betreffen kosten exclusief personele lasten. Dit kan vervolgens tot hogere besparingen leiden als ook de personeelskosten en overhead meebewegen.

Samenleven

Programma 1. Samenleven bestaat uit zeven onderdelen. In de begroting 2026 is de gemiddelde beïnvloedbare ruimte van deze onderdelen 13% van in totaal € 55 miljoen, met relatief grote verschillen tussen de onderdelen. Door het afnemen van verplichtingen en variërende incidentele lasten in de begroting stijgt de beïnvloedbaarheid van 2025 tot 2028 beperkt, door verplichtingen die langdurig vastliggen (in ieder geval tot en met 2028).

Beïnvloedbaar (% totale begroting)	BG 2026	BG 2027	BG 2028
1. Vitaliteit	27%	27%	28%
2. Talentontwikkeling	20%	17%	18%
3. Zorg voor elkaar	22%	24%	25%
4. Werk en inkomen	7%	7%	7%
5. Opvoeden en opgroeien	11%	11%	11%
6. Thuiswonen	7%	7%	8%
7. Hulp bij meedoen	9%	9%	9%

Keuzeopties > 50.000 euro (Samenleven)

Van de totale besparingsmogelijkheden in programma 1. Samenleven van € 4,1 miljoen in 2026, wordt het merendeel (€ 3,5 miljoen) gevormd door maatregelen boven de € 50.000. Er is géén maatregel uit de categorie 'laaghangend fruit'. Drie maatregelen betreffen een fundamentele

keuze, op het gebied van sportaccommodaties, inkomensregelingen en toegang/ eerstelijnsvoorzieningen. Vijf maatregelen betreffen (6%) taakstellingen voor Gemeenschappelijke Regelingen, de bestuurlijke opdrachten om deze bedragen in te vullen en hard te maken lopen thans nog. In totaal is hier in 2026 € 2,1 miljoen aan maatregelen mee gemoeid.

Product	Maatregel	Type	Impact	2026
Sportaccommodaties	Sluiten zwembadcomplex de Wasbeek	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuz	1.074.000
Volksgesondheid	Bijdrage aan GR Hecht	GR	GR	178.000
Arbeidsparticipatie	Bijdrage aan GR KDB	GR	GR	218.000
Arbeidsparticipatie	Stoppen bewaakte fietsenstalling Sassenheim	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	114.070
Inkomensregelingen	Bijdrage aan GR ISD Bollenstreek	GR	GR	535.000
Inkomensregelingen	Stoppen Stichting Jeugdfonds Sport en Cultuur	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuz	60.000
Gesloten plaatsing	Bijdrage aan GR SOZ	GR	GR	602.000
Begeleiding WMO	Bijdrage aan GR ISD Bollenstreek	GR	GR	540.000
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Stopzetten investeringen in kwaliteit Voor ieder 1	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuz	197.000

Overige maatregelen (Samenleven)

In programma 1 worden nog tien maatregelen genoemd tussen € 25.000 en € 50.000. Vijf maatregelen zijn relatief eenvoudig te nemen, dit betreft scherper begroten (lucht in de begroting) en het schrappen van budgetten. Verder is de impact groter (impact B en C) of onzeker (GR).

Product	Maatregel	Type	Impact	2026
Sportbeleid en activering	Scherper begroten sportbeleid en activering	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	50.000
Cultureel erfgoed	Schrappen budget Beeldbepalende objecten	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	25.000
Openbaar basisonderwijs	Vergoeding aantal klokuren (natte) gym beperken tot wettelijke aanspraak gebaseerd op aantal leerlingen per 1 oktober voorafgaand jaar van toekenning	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	25.000
Samenkracht en burgerparticipatie (3)	Stoppen met Mantelzorgwaardering	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	35.000
Inkomensregelingen	Stoppen met regeling Stichting Leergeld	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuze	45.000
Jeugdhulp behandeling	Bijdrage aan GR ISD Bollenstreek	GR	GR	43.000
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Scherper begroten budget Regionale Educatieve Agenda (REA)	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	30.000
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Schrappen schoolzwemmen	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	42.000
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Scherper begroten inzet preventiecoördinatoren	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	30.000
Beschermde wonen WMO	Bijdrage aan GR ISD Bollenstreek	GR	GR	39.000
Milieubeheer	Schrappen van budget voor het ondersteunen van lokale initiatieven	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	35.000

Tenslotte zijn er nog 32 kleinere maatregelen die tellen op tot €268.000. Dit betreft vooral lagere subsidies of vergoedingen, een groot aantal wordt aangemerkt als categorie B. Bestuurlijke keuze.

Leefomgeving

Programma 2. Leefomgeving bestaat uit vijf onderdelen, de totale beïnvloedbare ruimte in de begroting 2026 in het model komt neer op 16% van in totaal € 30 miljoen. De aangeleverde maatregelen hebben een totaal bedrag aan keuzeopties van € 3,0 miljoen in 2026. Dit bedrag loopt nog op tot € 3,7 miljoen in 2028.

Beïnvloedbaar (% totale begroting)	BG 2026	BG 2027	BG 2028
Gebiedsontwikkeling	14%	23%	32%
Openbare orde en veiligheid	8%	12%	14%
Openbare ruimte en duurzaamheid	5%	10%	14%
Verkeer en vervoer	31%	33%	35%
Wonen	43%	23%	47%

Keuzeopties > 50.000 euro (Leefomgeving)

De grootste opties in programma 2. Leefomgeving zijn in totaal 16 maatregelen met bij elkaar € 2,3 miljoen aan besparingen. Van de categorie 'laaghangend fruit' valt maar één regel in deze grootste categorie: het verlagen van het budget voor adviezen door derden (RO). De meeste grote maatregelen vallen onder Verkeer en vervoer en hebben betrekking op het mobiliteitsplan, onderhoud wegen en openbare verlichting. Bij Groen zijn vijf grote maatregelen genoemd, die met lagere kwaliteitsniveaus te maken hebben. Bij Milieubeheer is de 6% taakstelling van ODWH opgenomen.

Product	Maatregel	Type	Impact	2026
Ruimtelijke ordening	Verlagen budget bijdrage aan/adviezen door derden	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	160.000
Ruimtelijke ordening	Schrappen budget Bijdrage aan/adviezen door derden	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	60.000
Milieubeheer	Duurzaamheid	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	131.500
Milieubeheer	Bijdrage ODWH	GR	GR	77.940
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Verlagen ambitieniveau opvolging fixi-meldingen onderhoud groen	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	70.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Een heroverweging is het ambitieniveau voor klimaatadaptatie is voor Teylingen net als Hillegom en Lisse op Actief te zetten.	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	60.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het stoppen van zwerfvuil ruimen in het groen	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	60.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het stoppen van gazonmaaien en 1x per jaar het gazon klepelen	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	120.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Boomgaten in verharding niet meer schoffelen	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	55.000
Parkeren	Afstoten van parkeergrage Stationsplein	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuze	75.167
Verkeer en vervoer	Schrappen budget Advies- en onderzoekskosten + Bijdrage aan/adviezen door derden	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	62.096
Verkeer en vervoer	Afschrijvingstermijn wegen nieuwe investeringen verhogen van 20 jaar naar 30 jaar	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	207.000
Verkeer en vervoer	Openbare verlichting uitzetten	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuze	275.000
Verkeer en vervoer	Openbare verlichting niet meer onderhouden	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuze	192.000
Verkeer en vervoer	Investeringen in openbare ruimte reduceren naar €0 per jaar	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuze	70.428
Verkeer en vervoer	verlagen onderhoudsbudget wegen	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	650.000

Overige maatregelen (Leefomgeving)

In de categorie met kleinere bedragen zijn acht maatregelen genoemd, met een totale waarde van €263.000. Het gaat om keuzes met beperkte tot grote impact.

Product	Maatregel	Type	Impact	2026
Milieubeheer	Schrappen van budget voor het ondersteunen van lokale initiatieven	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	35.000
Milieubeheer	Stoppen met de energiecoaches	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	25.000
Milieubeheer	Schrappen van het budget ondersteunen VvE's	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	25.000
Milieubeheer	Schrappen budget campagne energie besparen	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	25.000
Milieubeheer	Schipholdossier	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	37.312
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Budgetten niet benut	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	35.606
Verkeer en vervoer	Verlagen investeringsbedragen openbare verlichting € 800.000	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	40.000
Verkeer en vervoer	GVVP V18 Herinrichten Hoofdstraat Noord SH	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	39.634

In het programma Leefomgeving zijn relatief veel kleine maatregelen genoemd: 48 regels met een totaalbedrag van € 401.000. Ook in dit programma gaat het om relatief veel opties die als B. bestuurlijke keuze worden aangemerkt.

Bedrijvigheid, Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen

De beïnvloedbaarheid van Programma 3. Bedrijvigheid bedraagt 51% in 2026 op een totale begroting van bijna € 1 miljoen. Programma 4. Bestuur en ondersteuning is voor 4% beïnvloedbaar (op het totaalbedrag € 5,3 miljoen). Algemene dekkingsmiddelen (€ 12,3 miljoen begroting) komen in het model op -14% beïnvloedbaar.

Beïnvloedbaar (% totale begroting)	BG 2026	BG 2027	BG 2028
Lokale economie	50%	60%	64%
Regionale economie	51%	55%	48%
Dienstverlening	4%	4%	4%
Regionale samenwerking	4%	4%	4%
Algemene middelen	-14%	-5%	-5%

Keuzeopties > 50.000 euro

De vijf programma's kennen zeven grote keuzeopties. De grootste bedragen vallen bij Belastingen, dit betreft dan ook maatregelen om inkomsten te vergroten in plaats van kosten verlagen. Het gaat om zes maatregelen met grote impact en één maatregel die een fundamentele keuze inhoudt.

Product	Maatregel	Type	Impact	2026
Economische promotie	Bloemencorso	Kostenbesparend	C. Fundamentele keuze	61.318
Economische ontwikkelingen	Bijdrage Projecten Uitvoeringsprogramma Economic Board Duin- en Bollenstreek	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	165.000
Belastingen overig	Invoeren Hondenbelasting	Inkomensverhogend	B. Bestuurlijke keuze	170.000
Belastingen overig	Invoeren Toeristenbelasting	Inkomensverhogend	B. Bestuurlijke keuze	175.000
Belastingen overig	Maximalisering OZB opbrengsten - onbenutte belastingcapaciteit	Inkomensverhogend	B. Bestuurlijke keuze	5.485.216
Belastingen overig	Procentuele verhoging diverse belastingen	Inkomensverhogend	B. Bestuurlijke keuze	462.035
Overhead	Advertentiekosten gemeenteberichten	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	50.714

Overige maatregelen

Ook zijn er nog twee kleinere maatregelen tussen € 25.000 en € 50.000, met relatief minder impact.

Product	Maatregel	Type	Impact	2026
Economische ontwikkelingen	Onterechte indexaties	Kostenbesparend	A. Laaghangend fruit	30.060
Economische ontwikkelingen	Exploitatiebijdrage St. Greenport Duin- en Bollenstreek	Kostenbesparend	B. Bestuurlijke keuze	36.000

In de groep met keuzeopties tot € 25.000 komen tot slot 29 verschillende maatregelen naar voren, met een totaalbedrag van € 268.000 in 2026. Ook hier is categorie A 'laaghangend fruit' maar beperkt aanwezig.

Belastingmaatregelen

Bij het inventariseren van maatregelen in de belastingen is gerekend met het 'redelijk peil'. Om in aanmerking te komen voor een extra bijdrage uit het Gemeentefonds, de artikel 12 Financiële verhoudingswet procedure, moet de gemeente een redelijk niveau hebben voor eigen inkomsten. Om te bepalen of een gemeente hiervoor in aanmerking kan komen moet het een minimaal percentage aan belastingen heffen. Dit niveau is voor de begroting 2025 vastgesteld op 0,1595%.

Rekening houdend met de bekende WOZ-waarde en de geraamde OZB-opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit OZB voor 2025 € 5.485.216.

Door maximalisering kan de kwijschelding stijgen, voor OZB-eigenaren woningen zal dit minimaal zijn.

Op het moment dat een procentuele stijging van het OZB-tarief wordt overwogen, zou dit leiden tot onderstaande extra opbrengsten:

Teylingen	1%	5%	10%	15%	25%
OZB	102.064	510.320	1.020.639	1.530.959	2.551.599

Bij Afval zijn diverse maatregelen opgenomen die geschrapt kunnen. Gelet op het gesloten stelsel daalt dan het tarief van de rioolheffing. Het effect van een stijging van de OZB kan hiermee gedempt worden. Voor deze maatregelen is nog geen bedrag berekend.

Met betrekking tot overige belastingsoorten is gerekend met een procentuele verhoging conform onderstaande tabel:

Teylingen	5%	10%	15%	25%
Forensenbelasting	€ 8.236,00	€ 16.473	€ 24.709	€ 41.182
Precariobelasting	€ 4.500,00	€ 9.000	€ 13.500	€ 22.500
Marktgelden	€ 1.359,00	€ 2.718	€ 4.076	€ 6.794
Parkeerbelasting	€ 597,00	€ 1.194	€ 1.791	€ 2.986
Haven- en kadegelden	€ 1.236,00	€ 2.472	€ 3.708	€ 6.180
Leges	€ 41.476,00	€ 82.953	€ 124.429	€ 207.382
Bouwleges	€ 32.167,00	€ 64.334	€ 96.502	€ 160.836
Leges OOV	€ 2.835,00	€ 5.670	€ 8.505	€ 14.175
Totaal	92.406	€ 184.814	€ 277.220	€ 462.035

* De secretarieleges kennen het principe van maximumtarieven. Deze ruimte kan alleen worden benut voor zover de tarieven niet op het wettelijk maximum zijn vastgesteld.

** Deze heffing kent het wettelijk kader van maximaal kostendekkend. De hier berekende theoretische ruimte kan alleen benut worden voor zover deze niet kostendekkend zijn en er tevens ook werkelijke kosten kunnen worden toegerekend.

Het potentieel aan OZB ten opzichte van het redelijk peil en de overige belastingsoorten zijn meegenomen in het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Bijlage 1

Theoretische basis

Voor de gemeente Teylingen voert Berenschot een onderzoek uit waarbij kort gezegd 'de vrije ruimte in de begroting' wordt onderzocht. Om dit systematisch en geobjectiveerd te onderzoeken wordt vertrokken vanuit het begrip *beleidsvrijheid*. Hoe meer beleidsvrijheid, hoe meer potentieel vrije ruimte in de begroting waar eigen keuzes mogelijk zijn. Kijkend door deze bril wordt onderscheid gemaakt in wettelijke taken, convenanttaken (eigen afgesloten convenanten, inclusief bijvoorbeeld landelijke convenanten zoals het Klimaatakkoord) en autonome taken. Binnen deze categorieën bestaat nuance. In deze notitie wordt een framework beschreven waarmee zo objectief mogelijk naar de taakindeling van de gemeente wordt gekeken en een conceptueel model wordt uitgewerkt waarbij modelmatig en als vertrekpunt de vrije ruimte wordt bepaald. Dit krijgt later inkleuring en nuancering door vervolgstappen uit te werken. Het resultaat van deze stappen is een basisanalyse van de beschikbare ruimte in de begroting. De basisanalyse verrijken we in vervolgens met specifieke informatie per beleidsterrein, zoals het eigen beleid van de gemeente. Hierbij verfijnen we ook taakvelden naar individuele activiteiten.

Definitie beleidsvrijheid

Beleidsvrijheid is een ruim en breed begrip. Er is geen absoluut objectieve maat voor het vaststellen van de mate van beleidsvrijheid. Voor dit onderzoek wordt aangesloten bij de definitie van de Raad voor het Openbaar Bestuur (2019) van beleidsvrijheid:

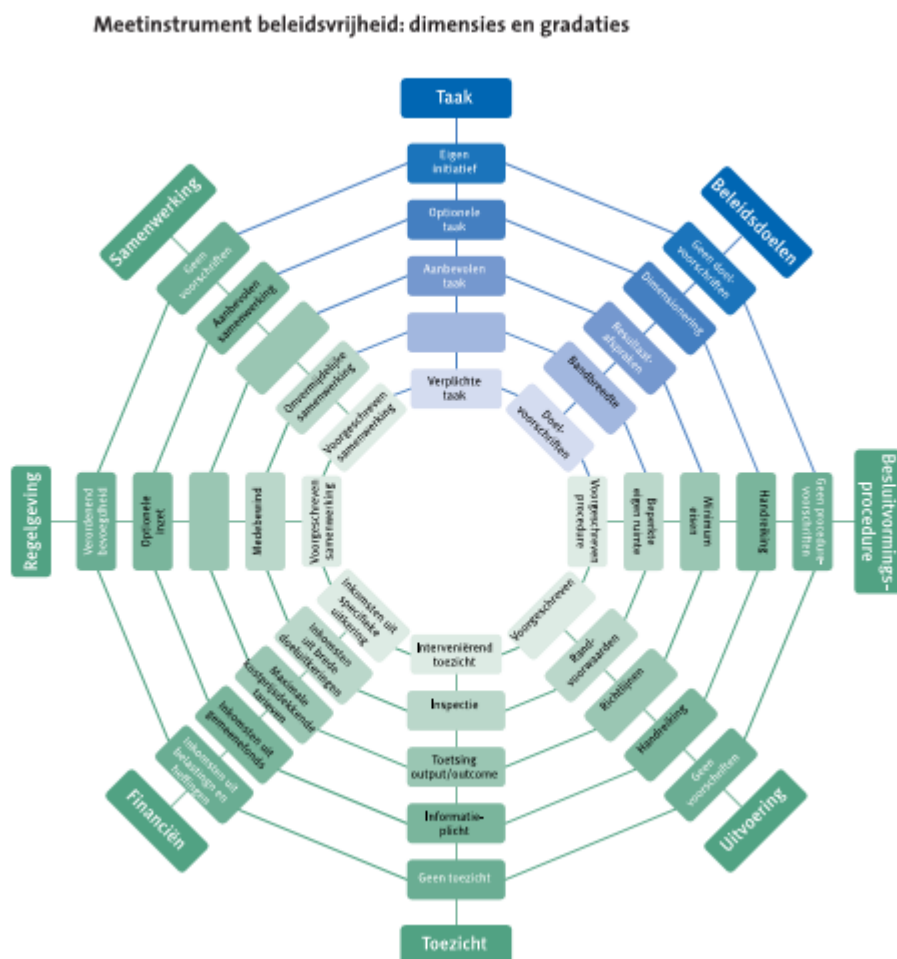
"De mate waarin de uitkomsten van beleid tussen (overheden) mogen verschillen. Waar het kort gezegd om gaat, is om vast te stellen in welke mate (overheden) in staat worden gesteld om eigen afwegingen te maken over de inzet van hun middelen en daarmee zelfstandig de uitkomsten van het beleid mogen en kunnen bepalen."

Beleidsvrijheid kan inzichtelijk gemaakt worden door consequent na te gaan in hoeverre de betrokken overheid vrij is om zelf de beleidsdoelen te bepalen. Dit kan worden afgeleid uit wat in wet- en regelgeving is bepaald over met name de taak en de beleidsdoelen. Bij de taak gaat het erom of dit een wettelijke taak is of een aanbevolen taak of een eigen initiatief. De mate waarin nauwkeuriger is bepaald hoe de taak moet worden uitgevoerd, aan welke eisen de besluitvorming moet voldoen en hoe er al dan niet moet worden samengewerkt, geeft een indicatie in welke mate de gemeente vrij is zelf de uitkomst van het beleid te bepalen. Als het Rijk bepaalt dat een gemeente een taak moet uitvoeren, dan is de beleidsvrijheid per definitie kleiner. De mate waarin de gemeente vrij zelf haar beleidsdoelen en daarmee verbonden taak kan vaststellen, wordt bepaald door de mate waarin zij zelf aanvullende regels kan stellen, gehouden is aan uitvoeringsregels, regels over besluitvorming en/of zij vrij is te kiezen in de samenwerking. Dit kan per onderdeel variëren van geheel vrij, wenselijk, dwingend tot verplicht. De vormen waarin dit tot uitdrukking komt zijn handreikingen of kaders, als een lichte vorm van sturing, overgaand in richtlijnen of modellen, die al meer dwingend zijn, tot verplichtingen (ROB 2019). Deze manier van werken is vervat in een framework beleidsvrijheid.

Framework beleidsvrijheid

Voor het vaststellen van de mate van beleidsvrijheid wordt aangesloten bij het eerder door de Tilburg University en B&A Groep ontwikkelde framework voor beleidsvrijheid (B&A Groep & Tilburg University 2006). In dit framework zijn de dimensies taak, beleidsdoelen, regelgeving, samenwerking en toezicht uitgewerkt (zie figuur 1). In de uitwerking van dit model is door B&A Groep een totaalconclusie per beleidstaak getrokken.

De Raad voor het Openbaar Bestuur stelt dat de taak en het doel het vertrekpunt en het zwaartepunt zijn bij het bepalen van de beleidsvrijheid. De overige dimensies vormen nuancerings op de hoofdindeling die, aldus de ROB, op die wijze ontstaat (zie ook p.49 e.v., beleidsvrijheid geduid). In dit onderzoek wordt hierbij aangesloten voor de inkleuring van het begrip beleidsvrijheid. Hierbij zijn taak, beleidsdoel, regelgeving en samenwerking als relevante dimensies genomen; toezicht is hierbuiten gelaten. Hierbij wordt aangesloten bij de argumentatie van de ROB: *“De vorm van toezicht beperkt niet de beleidsinhoudelijke vrijheid. Toezicht is een afgeleide van de normen die er gelden voor het beleid.”*

Figuur 1: Framework Beleidsvrijheid (bron: Tilburg University, B&A Groep 2006; ROB 2019)

Bijlage 2 Maatregelen

1. SAMENLEVEN

1.1 Vitaliteit

Sportaccommodaties

Maatregel 1: sluiten zwembadcomplex de Wasbeek (2027 € 1.027.000) structureel

Zwembadcomplex (sporthal, sportzaal en zwembad) De Wasbeek is op leeftijd. Sluiten en afstoten van het zwembad, sporthal en sportzaal de Wasbeek Sassenheim betekent een besparing van de huidige eigenaarslasten van €70.000 + € 40.000. Daarnaast levert dit een besparing van de vervangingsinvestering van circa 30 miljoen en een vermindering van de exploitatiebijdrage aan STIWA/sportbedrijf van maximaal € 963.668. Dit bedrag is opgebouwd uit een exploitatiebijdrage voor het zwembad, de sporthal en de sportzaal. Het is niet reëel om het gehele complex te sluiten, in dat geval ontstaat er een tekort aan een sporthal en sportzaal en kan de gemeente haar wettelijke taak niet uitvoeren. Enkel het sluiten van het zwembadcomplex brengt een besparing, maar hoe hoog deze exact is, vraagt nader onderzoek.

Het sluiten en afstoten van het zwembad heeft grote gevolgen voor Teylingen en haar inwoners. Zij moeten uitwijken naar andere zwembaden in omliggende gemeenten. Bewoners verliezen een plek om te zwemmen, sporten, en recreëren. Vooral gezinnen met kinderen, ouderen, en mensen met een laag inkomen worden hierdoor geraakt. Daarnaast biedt zwemmen een laagdrempelige manier van lichaamsbeweging en is het een ontmoetingsplaats voor mensen. Alternatieve zwembaden in de omgeving kunnen te ver weg zijn of te duur, waardoor een deel van de gemeenschap wordt uitgesloten.

Sportbeleid en activering

Maatregel 1: Scherper begroten (2026 € 50.000) structureel

Op deze taakomschrijving is sprake van onderuitputting. Zonder impact kan het begrote bedrag worden bijgesteld.

Maatregel 2: Stoppen/verlagen subsidie Combiburg (2027 € 0 - € 110.000) structureel

De inzet van een buurtsportcoach heeft voor de gemeente veel toegevoegde waarde. Met name op het gebied van sociale cohesie, gezondheid, en participatie. Buurtsportcoaches maken sport en beweging toegankelijk voor alle inwoners, ongeacht leeftijd, financiële situatie of fysieke capaciteiten. Ze stimuleren een actieve leefstijl, wat bijdraagt aan het verminderen van gezondheidsproblemen zoals obesitas, diabetes en stress. Daarnaast brengen zij verschillende groepen samen, zoals kinderen, ouderen, nieuwkomers, en mensen met een beperking. Dit versterkt de onderlinge verbondenheid in buurten. Door sportactiviteiten te organiseren, bieden buurtsportcoaches een positieve invulling van vrije tijd, wat jongeren kan afhouden van risicogedrag. Daarnaast ondersteunen buurtsportcoaches sportverenigingen en scholen met kennis, netwerk en organisatiekracht. Ze fungeren als schakel tussen verenigingen, scholen,

wijkorganisaties en de gemeente, wat samenwerking vergemakkelijkt. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 3: Stoppen/verlagen subsidie Welzijnswartier/Welzijn Teylingen (2027 € 0 - € 72.000) structureel

De inzet van een buurtsportcoach heeft voor de gemeente veel toegevoegde waarde. Met name op het gebied van sociale cohesie, gezondheid, en participatie. Buurtsportcoaches maken sport en beweging toegankelijk voor alle inwoners, ongeacht leeftijd, financiële situatie of fysieke capaciteiten. Ze stimuleren een actieve leefstijl, wat bijdraagt aan het verminderen van gezondheidsproblemen zoals obesitas, diabetes en stress. Daarnaast brengen zij verschillende groepen samen, zoals kinderen, ouderen, nieuwkomers, en mensen met een beperking. Dit versterkt de onderlinge verbondenheid in buurten. Door sportactiviteiten te organiseren, bieden buurtsportcoaches een positieve invulling van vrije tijd, wat jongeren kan afhouden van risicogedrag. Daarnaast ondersteunen buurtsportcoaches sportverenigingen en scholen met kennis, netwerk en organisatiekracht. Ze fungeren als schakel tussen verenigingen, scholen, wijkorganisaties en de gemeente, wat samenwerking vergemakkelijkt. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 4: Stoppen met Regionaal regisseur aangepast sporten (2027 € 6.000) structureel

Stoppen met deze subsidie betekent minder coördinatie en ondersteuning voor inwoners met een beperking om te sporten. Daarmee wordt de kans op eenzaamheid en verminderde gezondheid en welzijn vergroot. Het stoppen heeft ook invloed op de subsidie van andere gemeenten.

Maatregel 5: Onderzoeken stoppen/afschalen jaarlijkse subsidies (2027 € 0 - € 75.000) structureel

A. Rijvereniging en ponyclub de Voorruiters (2027 €7.700) structureel

Ontvangt subsidie voor uitvoeren van diverse activiteiten. Stoppen of verlagen van de subsidie kan betekenen dat de bijdrage van leden omhooggaat of dat er minder activiteiten worden uitgevoerd. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

B. Stichting de Zevensprong (2027 € 4.000) structureel

De Zevensprong biedt activiteiten voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Bijvoorbeeld zwemlessen. Het behalen van een zwemdiploma duurt bij deze kinderen ongeveer 7 jaar t.o.v. kinderen zonder beperking (1,5 jaar). Naast zwemlessen organiseert de Zevensprong verschillende (sportieve) activiteiten voor deze doelgroep. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

C. Zwemvereniging Sassenheim (2027 € 14.500) structureel

Stoppen met de subsidie betekent dat het voortbestaan van de vereniging in gevaar komt. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

D. Zwemvereniging de Columbiaan (2027 € 50.000) structureel

Naar aanleiding van 'Back-to-basics' zijn veel subsidies afgebouwd. Voor de Columbiaan betekent dat jaarlijks € 25.000 vast deel subsidie om hun activiteiten uit te kunnen voeren. De andere € 25.000 is tariefcompensatie in de vorm van subsidie, aangezien de KTS een commercieel uurtarief in rekening brengt. De vereniging is afhankelijk van dit bad voor haar lessen en trainingen. Hierover zijn destijds afspraken gemaakt. Vereniging geeft aan dat zij niet zonder deze bijdrage kunnen. De contributietarieven voor wedstrijdzwemmers zit aan de bovenzijde in vergelijking met andere verenigingen. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Volksgezondheid

Maatregel 1: Bijdrage aan Hecht €178.000

Maatregel 2: Stoppen of verminderen 'uitvoering van de nota volksgezondheid' (2027 € 59.329) structureel

De Combibrug en de PandoNetwork dragen zorg voor de uitvoering van de nota volksgezondheid. De Combibrug voert projectmanagement uit voor Viteylingen en het PandoNetwork organiseert vitaliteitstafels en doet de campagnevoering voor het preventieve aanbod binnen de gemeente. Als het preventie aanbod in de gemeente afneemt, komen inwoners eerder terecht bij (specialistische) zorg. Het preventieve aanbod zorgt er onder andere voor dat inwoners zich minder eenzaam voelen, meer sporten en bewegen en de toegang tot gezonde keuzes makkelijker wordt. Inwoners voelen zich vitaler en doen minder beroep op de zorg. Nader onderzoek is nodig om te kijken welke gedeeltelijke bezuiniging het minste impact heeft.

1.2 Talentontwikkeling

Cultureel erfgoed

Maatregel 1: Onderbrengen gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit -erfgoed bij Dorp, Stad en Land (€ 6.000; € 6.000; € 6.000)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit.

Maatregel 2: Beperken taken gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit (€ 4.256; € 4.256; € 4.256)

Impact, bestuurlijke keuze.

Op het moment dat de gemeentelijke adviescommissie enkel nog uitvoering geeft aan de wettelijke verplichting voor rijksmonumenten in de omgevingswet, zou een besparing kunnen worden gerealiseerd. Dit zou betekenen dat geen uitvoering meer gegeven kan worden aan:

- de gemeentelijke afspraken voor gemeentelijke monumenten in de erfgoedverordening (beïnvloedbaar).
- de gemeentelijke afspraken voor beeldbepalende objecten in het omgevingsplan (beïnvloedbaar).

Maatregel 3: Schrappen werkbudget (€ 16.900; € 16.900; € 16.900)

Impact, bestuurlijke keuze.

Een deel van het budget hebben we nodig als werkbudget. Daarmee geven we uitvoering aan: het laten uitvoeren van incidenteel onderzoek en advies op het gebied van gemeentelijk erfgoed (beïnvloedbaar).

De uitgaven verschillen per jaar. Door het budget om te buigen voor de gemeentelijke afspraken zal de zorg voor gemeentelijk erfgoed afnemen. Het maatschappelijk effect kan groot zijn. Belangenverenigingen op het gebied van erfgoed zijn mondig. Erfgoed van Teylingen is deel van haar uitstraling en identiteit.

Maatregel 4: Schrappen budget Beeldbepalende objecten (€ 25.000; € 25.000; € 25.000)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Project is afgerond.

Maatregel 5: Afbouwen subsidieverstreking (€ 8.750; € 17.500; € 26.250)

Impact, bestuurlijke keuze.

€ 35.000,- hebben we nodig voor het geven van subsidie aan eigenaren van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende objecten. Daarmee geven we uitvoering aan:

- de gemeentelijke afspraken in de subsidieverordening (beïnvloedbaar).

De uitgaven verschillen per jaar. Door het budget om te buigen voor de gemeentelijke afspraken zal de zorg voor gemeentelijk erfgoed afnemen. Er is geen compensatie meer voor de verplichting van de eigenaar om het eigendom in stand te houden. Het effect op de eigenaren kan groot zijn, Eigenaren zijn mondig. Er dient rekening gehouden te worden met een afbouwperiode van 4 jaar.

Maatregel 6: Stopzetten bijdrage aan Rijnlandse Molenstichting (€ 4.350; € 8.700; € 13.050)

Impact, bestuurlijke keuze.

€ 17.400 hebben we nodig voor het geven van een financiële bijdrage aan de Rijnlandse Molenstichting voor de in stand houding van molens in Teylingen. Daarmee geven we uitvoering aan:

- de gemeentelijke afspraken in een collegebesluit (beïnvloedbaar).

De uitgaven verschillen per jaar. Door het budget om te buigen voor de gemeentelijke afspraken zal de zorg voor molens in het buitengebied (erfgoed) afnemen. Het effect op de Rijnlandse Molenstichting kan groot zijn, De stichting beheert diverse molens in het gebied van het Hoogheemraadschap Rijnlanden en is mondig. Er dient rekening gehouden te worden met een afbouwperiode van 4 jaar.

Maatregel 7: Stopzetten bijdrage aan historische verenigingen (€ 5.185; € 10.370; € 15.555)

Impact, bestuurlijke keuze.

€ 20.740 hebben we nodig voor het geven van een financiële bijdrage aan de historische verenigingen van Teylingen (SOS, HKV, Warmelda) voor de uitvoering van hun werkzaamheden. Daarmee geven we uitvoering aan:

- de gemeentelijke afspraken in een collegebesluit (beïnvloedbaar).

Door het budget om te buigen voor de gemeentelijke afspraken zullen de werkzaamheden van de verenigingen afnemen. Het effect op de verenigingen kan groot zijn. Ze zijn mondig. Er dient rekening gehouden te worden met een afbouwperiode van 4 jaar.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Maatregel 1: Geen nieuwe beeldende kunst plaatsen in de openbare buitenruimte (2027 € 15.000) structureel

Er loopt nog een kunstproject in Molentochtpark, met contractverplichting. Jaarlijks wordt de reserve met 15.000 gevoed. De reservekunst bedraagt nu 85.000. Met ingang van 2026 kan dit budget vervallen. Dat maakt dat er gestopt wordt met plaatsen van nieuwe beeldende kunst in de buitenruimte. De verfraaiing van de leefomgeving gaat hiermee achteruit. Sociale cohesie als gevolg van een kunstwerk stopt hierbij ook.

Maatregel 2: Opheffen van de kunstcommissie (2027 € 2.600) structureel

De kunstcommissie is een adviescommissie voor beeldende kunst in de buitenruimte. De commissie geeft gevraagd en ongevraagd advies. De adviescommissie bestaat uit professionals die beoordelen welke vereisten er zijn voor het plaatsen van kunst in de buitenruimte. Als beeldende kunst in de openbare ruimte niet meer wordt gefinancierd, worden er geen kunstwerken meer geplaatst. Het advies van de Kunstcommissie zou in dat geval niet meer nodig zijn.

Maatregel 3: Stopzetten opdracht aan Combibrug voor borging van het culturele platform als culturele kartrekker (2027 € 40.000) structureel

Uitvoering van de kunst- en cultuurnota. Met het wegvallen van dit budget kan het gecreëerde culturele platform niet geborgd worden. De onderlinge verbinding van verenigingen, stichtingen en andere cultuuraanbieders valt hiermee weg. Ook kunnen initiatieven, voortkomend uit het culturele platform, geen doorgang vinden. Dit zorgt voor een verschraling van het kunst en cultuuraanbod in Teylingen en het negeren van de kunst- en cultuurnota.

Maatregel 4: Stoppen met het Makelpunt (2026 € 15.000) structureel

Het Makelpunt is nog niet goed van de grond gekomen. Vraag is of een Makelpunt voorziet in een behoefte. Stoppen met het Makelpunt heeft geen grote gevolgen. De website houdt op te bestaan

Maatregel 5: Stoppen subsidie Volksuniversiteit (2027 € 18.000) structureel

Tegemoetkoming huisvestingskosten Volksuniversiteit. Met het wegvallen van deze subsidie heeft de organisatie geen bestaansrecht meer. Inwoners kunnen dan niet meer op een laagdrempelige manier vrijetijds onderwijs volgen. De cursussen van de VU zijn, naast een leven lang ontwikkelen, ook een ontmoetingsplek voor gelijkgestemden. Mocht de VU zonder subsidie voor de huurlasten willen verder bestaan, zal de cursusprijs drastisch toenemen. Dit maakt dat blijven ontwikkelen een privilege wordt, anders dan een brede en laagdrempelige mogelijkheid. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Media**Maatregel 1: Openingstijden bibliotheek verminderen (2027 PM) structureel**

Een bezuiniging op de subsidie aan de bibliotheek heeft een grote impact op het bestaan van de bibliotheek en de rol die de bibliotheek vervult voor haar inwoners. Met ingang van 2026 heeft de gemeente een zorgplicht voor de bibliotheek. De gemeente moet zorgdragen voor een volwaardige bibliotheek. Dit is een wettelijke verplichting: ter beschikking stellen van kennis en informatie, bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie, bevorderen van lezen en literatuur, organiseren van ontmoeting en debat, laten kennismaken met kunst en cultuur. Bezuinigen op de openingstijden van de bibliotheek verzwakt de bibliotheek en daarmee ook de kwaliteit van zorg vanuit de gemeente. De bibliotheek wordt minder toegankelijk voor de inwoner, terwijl de bibliotheek een steeds belangrijkere maatschappelijke partner is. De precieze contouren voor de aankomende zorgplicht zijn nog niet duidelijk. Dat maakt dat nu nog niet te zeggen valt of er op bijvoorbeeld openingstijden mág worden bezuinigd. We verwachten eind 2025 de definitieve wet onder ogen te krijgen. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 2: minder activiteiten (2027 PM) structureel

De bibliotheek organiseert verschillende activiteiten voor uiteenlopende doelgroepen. Als dit wegvalt, worden er minder (diverse) doelgroepen bereikt. Dit staat haaks op de wettelijke taken van de bibliotheek, die juist moet zorgen voor onder andere ontmoeting, ontwikkeling en informatie. Bij het verminderen van bepaalde activiteiten moet eerst nader onderzoek worden gedaan naar de (financiële) gevolgen, voordat met zekerheid kan worden gesteld hoe hoog de besparing zal zijn. De gemeente moet zorgen voor een volwaardige bibliotheekvestiging. Bezuinigen op de activiteiten van de bibliotheek verzwakt de bibliotheek en daarmee ook de kwaliteit van zorg vanuit de gemeente. De precieze contouren voor de aankomende zorgplicht zijn nog niet duidelijk. Dat maakt dat nu nog niet te zeggen valt of er op bijvoorbeeld openingstijden mág worden bezuinigd. We verwachten eind 2025 de definitieve wet onder ogen te krijgen. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 3: Sluiten van 1 of 2 vestigingen bibliotheek (2027 PM) structureel

In Teylingen zijn er 3 vestigingen van de bibliotheek. Binnen de huidige wetgeving kunnen we 1 of 2 vestigingen sluiten. Maar vanaf 2026 volgt er nieuwe wetgeving voor bibliotheken. Het kan zijn dat het sluiten van vestigingen niet meer mogelijk is. De bezuiniging moet nog nader worden

onderzocht als er in deze denkrichting wordt gekozen. De impact op het sluiten van vestigingen is groot op zowel de ontwikkeling van kinderen als volwassenen.

Samenkracht en burgerparticipatie

Maatregel 1: stoppen met exploitatie en beheer van cultureel centrum 't Onderdak (2027 € 93.464) structureel

Subsidie ter exploitatie en beheer van gemeentelijk pand met maatschappelijke functie, uitgevoerd door een vrijwillig bestuur. Overeenkomst loopt tot eind 2025 met opzegtermijn van 12 maanden. Kan per 1-1-2027 stopgezet worden. Er zijn meerdere mogelijke gevolgen hiervan. Het pand kan verkocht worden, professioneel beheerd worden voor maatschappelijke verhuur, het theater dat er huisvest zal worden gesloten en ook de andere maatschappelijke en culturele huurders zullen een ander (commercieel geprijsde) ruimte moeten zoeken. Vershraling van het cultuuraanbod. Een beslissing over gebruik van het pand kan alleen gemaakt worden wanneer het accommodatiebeleid voor Teylingen is opgesteld en vastgesteld. Naar verwachting begint de gemeente dit jaar (2025) met het opstellen van dit beleid.

Onderwijshuisvesting

Maatregel 1: Kosten verzekeringen

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. In de afgelopen jaren is het budget niet benut. Het budget kan met € 3.801 worden verlaagd zonder directe impact. Hier is wel een risico aan verbonden, kosten kunnen zich onverwachts toch voordoen. Het eigen risico van de gemeente is € 2.500 per schadegeval en glasschade is niet verzekerd.

Maatregel 2: Invoeren minimaal kostprijsdekkende huur bij verhuur leegstand in bestaande schoolgebouwen

Geen wettelijk kader, extra activiteit: Wanneer bij nieuwbouw van een school ook gebouwd wordt voor kinderopvang, worden de bouwkosten voor de kinderopvang onder strikte voorwaarden door de gemeente voorgefinancierd. Hoewel de gemeente primair niet verantwoordelijk is voor het realiseren van ruimtes voor kinderopvang, is de gemeente wel gebaat bij voldoende opvangplekken. De voorgefinancierde kapitaallasten worden als huurlasten terugontvangen door de gemeente. In bestaande schoolgebouwen wordt geen huurvergoeding gevraagd bij verhuur van leegstand aan kinderopvang. Dit kan oneerlijke concurrentie tot gevolg hebben. Alsnog een vergoeding in de vorm van huur innen levert baten op. Voor commerciële partijen is het mogelijk een marktconforme huur op te leggen. Hier moet beleid voor komen.

Minimale impact, bestuurlijke keuze: Kinderopvang zijn instellingen met een commercieel oogmerk. Het in rekening brengen van huur past bij hun aangeboden activiteiten. Het in rekening brengen van huur heeft mogelijk invloed op het aanbod indien een kinderopvangorganisatie besluit niet langer gebruik te maken van de leegstaande ruimten in een schoolgebouw.

Openbaar basisonderwijs

Maatregel 1: Vergoeding aantal klokuren bewegingsonderwijs beperken tot wettelijke aanspraak gebaseerd op aantal leerlingen per 1 oktober voorafgaand jaar van toekenning

Wel wettelijk kader, niet strikt: scholen geven jaarlijks aan hoeveel klokuren bewegingsonderwijs zij willen laten inroosteren voor het daaropvolgende schooljaar. Jaarlijks blijkt dat een aantal scholen meer klokuren aanvragen dan waar zij wettelijk aanspraak op kunnen maken gezien het aantal leerlingen. Zowel de wettelijke klokuren als de extra klokuren worden ingeroosterd in de sportaccommodaties. De gemeente bekostigt alle klokuren. De bekostiging kan worden beperkt tot de klokuren waar een school wettelijk aanspraak op kan maken. Het budget voor bewegingsonderwijs in Teylingen is begroot op € 270.000. De structurele jaarlijkse uitgaven zijn € 321.000. Er is structureel een overschrijding van € 50.000. Hiermee rekening houdend zou max. een besparing van € 25.000 worden ingeboekt bij strikte handhaving aan wettelijke klokuren. Dit betekent dat de jaarlijkse uitgaven uitkomen op € 245.000.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Minder beschikbare klokuren betekent voor een school dat meer leerlingen tegelijkertijd les zullen krijgen, grotere groepen. Dit heeft impact op de gymleerkracht. Scholen hebben de verplichting om 2 x per week gymles te geven (2 x 45 minuten voor basisonderwijs, 3 x 45 minuten voor speciaal (basis)onderwijs).

Overige toelichting: Indien alleen de wettelijke klokuren worden ingeroosterd, heeft dat mogelijk consequenties voor de bezetting van de sportaccommodaties, tenzij scholen de extra uren alsnog laten inroosteren, maar zelf bekostigen.

1.3 Zorg voor elkaar

Samenkracht en burgerparticipatie

Maatregel 1: Onderzoeken of aansluiten bij de brede welzijnsorganisatie van Hillegom en Lisse efficiëntie voordelen oplevert (PM) structureel

Onderzoek naar brede welzijnsorganisatie biedt mogelijke efficiëntievoordelen door schaalvergroting en betere samenwerking. Er is wel kans op verlies van lokale binding met specifieke behoeften van Teylingen. Ook zijn er middelen nodig voor het onderzoek en eventuele implementatie, wat een aanvullende investering met zich meebrengt.

Maatregel 2: Subsidie aan Welzijn Teylingen naar beneden bijstellen met 10% (2027 €108.398) structureel

De impact van deze maatregel is groot, met een negatieve impact op kwetsbare groepen, sociale cohesie en preventieve ondersteuning. 10% subsidieverlaging voor Welzijn Teylingen zorgt voor personeelsreductie van welzijnswerkers, wat kan leiden tot minder inzetbaarheid of expertise met als mogelijke gevolgen toename van eenzaamheid en vermindering van sociale cohesie. Welzijn Teylingen zal actief op zoek moeten gaan naar co-financiering, wat extra druk kan leggen op de organisatie.

Maatregel 3: Stoppen met Mantelzorgwaardering (2026 circa € 35.000) structureel

Door het schrappen van dit budget gaat de waardering aan mantelzorgers omlaag, terwijl dit een ambitie is in de MAG. Het risico bestaat dat mantelzorgers zich minder gewaardeerd en gezien voelen.

Maatregel 4: Stoppen met Sociale kaarten (2026 € 16.640) structureel

Door het opzeggen van het contract van de sociale kaart Meedoen in Teylingen per 1 januari 2026 kan deze besparing gerealiseerd worden. Dit is contractueel mogelijk omdat de overeenkomst afloopt per 1 januari 2026. Gelet op het gebruik van de sociale kaarten is dit een reële bezuiniging, zonder directe impact op inwoners en professionals.

Maatregel 5: Stoppen of verminderen van kleine subsidies aan organisaties, zoals het herijken van de subsidies onder andere vanuit 'back to basic's' (€ 0 - € 51.587)**A. Fietsmaatjes Teylingen (2026/2027 € 20.000) structureel**

Bij het stoppen van deze subsidie zullen er minder mensen met een beperking ermee op uit worden genomen voor een fietstochtje in en om Teylingen. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

B. Seniorenvereniging Teylingen (2026/2027 € 12.696) structureel

Bij het stopzetten van deze subsidie is er een vermindering van activiteiten en ondersteuning voor senioren, wat kan leiden tot meer isolatie en minder sociale cohesie. Seniorenvereniging Teylingen heeft echter wel een grote reserve, dit kan wel een reden zijn om de subsidie naar beneden bij te stellen. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

C. Oogvereniging Nederland (2026/2027 € 900) structureel

Beperking in voorlichting en ondersteuning voor mensen met een visuele beperking, mogelijk verminderde toegankelijkheid van informatie en hulp. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

D. Adamas Inloophuis (2026/2027 € 5.000) structureel

Verminderde ondersteuning voor mensen met kanker en hun naasten, met mogelijke gevolgen voor hun welzijn en mentale veerkracht. Bij het stoppen van deze subsidie zullen er minder mensen uit Teylingen gespecialiseerde hulp en ondersteuning vinden bij het hebben van kanker. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

E. Inloophuis Scarabee (2026/2027 € 3.660) structureel

Dit aanbod heeft een overlap met het Adamas inloophuis. Dit is dubbel aanbod in Teylingen dus een subsidie zou kunnen stoppen zonder impact op inwoners. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

F. Stichting Vier het Leven (2026/2027 €2.740) structureel

Minder kansen voor ouderen om deel te nemen aan sociale en culturele activiteiten, wat bijdraagt aan eenzaamheid. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

G. Alzheimer Nederland (2026/2027 € 975) structureel

Werkgroep Alzheimercafé Teylingen Noordwijk organiseert het Alzheimer Café; in Teylingen en Noordwijk. Het café brengt lotgenoten bij elkaar en biedt informatie over (omgaan met) dementie. Bij het stoppen van deze subsidie aan Alzheimer Nederland wordt het Alzheimercafé niet meer georganiseerd. Mantelzorgers missen hierdoor informatie, ondersteuning bij het zoeken van hulp en voelen zich minder ondersteund. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

H. Stichting Juridisch Adviesbureau De Leidse Rechtswinkel (2026/2027 € 1.616) structureel

Minder juridische hulp voor kwetsbare inwoners, wat kan leiden tot grotere problemen zoals schulden of onrechtmatige behandelingen. Inwoners kunnen wel nog gebruik maken van het juridisch loket in Leiden. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

I. Verminderen subsidie voorkomen en bestrijden van discriminatie (2026/2027 € 4.000) structureel

Door het opzeggen van de aanvullende dienstverlening ontvangen kinderen geen lessen meer op school over het onderwerp discriminatie en worden er geen trainingen meer aangeboden aan maatschappelijke organisaties. De basis discriminatievoorziening is minder zichtbaar. Inwoners, die discriminatie ervaren krijgen minder snel gehoor en hulp. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 6: Stoppen met beide of een van de twee jongerenwerk accommodaties van Welzijnswijk (WZK) (2027 max. € 57.734) structureel

Dit zijn de bedragen voor huurcompensatie en MOP inventaris. Dit bedrag krijgt WZK jaarlijks voor twee panden. WZK heeft in het laatste BO aangegeven dat zij met te weinig mensen zijn om beide panden op een juiste manier te bezetten. Afstoten van een of beide panden kan een besparing opleveren in compensatie en MOP, maar ook zorgen voor een optimale bezetting van het jeugd- en jongerenwerk in de wijken.

Maatregel 7: Samenvoegen adviesraad sociaal domein (2027 €2.800) structureel

Door de adviesraad samen te voegen met Lisse of met Hillegom, of voor de gehele (Duin-) en Bollenstreek kan een besparing gerealiseerd worden. Ook kan toegewerkt worden naar het samengaan met de cliëntenraad van de ISD.

Maatregel 8: Verminderen aantal leden adviesraad sociaal domein (2027 € 8.400) structureel

In het instellingsbesluit Adviesraad Sociaal Domein Teylingen (ASD) staat benoemd dat de ASD uit minimaal 7 en maximaal 10 leden bestaat. Een optie is om het aantal leden te verminderen naar het minimale aantal waardoor de jaarlijkse vergoeding verlaagd wordt. Bij een minimum van 4 vergaderingen per jaar zou dit een besparing opleveren.

1.4 Werk en inkomen

Arbeidsparticipatie

Maatregel 1: Bijdrage aan KDB € 35.000**Maatregel 2: Stoppen bewaakte fietsenstalling Sassenheim (2026 € 114.070) structureel**

De huidige overeenkomst loopt tot 4 september 2025. Daarna is het een optie te stoppen met de fietsenstalling. Dit ligt in Q1 2025 voor in het college. Gevolgen: De fietsenstalling in Sassenheim is dan niet langer beheerd en minder veilig, en een aantal werkervaringsplaatsen gaat verloren; dit is beperkt, omdat het moeilijk is mensen bij de fietsenstalling te plaatsen.

Inkomensregelingen

Maatregel 1: Bijdrage aan ISD Bollenstreek € 535.000**Maatregel 2: Scherper begroten budget armoedegelden (2026 € 20.000) structureel**

Binnen de armoedegelden is er sprake van onderuitputting. Scherper begroten kan zonder impact voor de bestaande activiteiten.

Maatregel 3: Stoppen Dag van de Armoede (2026 € 3.500) structureel

De gemeente geeft in oktober (extra) aandacht aan armoede. Dit doen we onder andere door het beschikbaar stellen van HLT-bonnen voor inwoners bij de Voedselbank.

Maatregel: Stoppen Volwassenen Sport en Cultuurregeling Welzijn Teylingen (2026 € 15.000) structureel

Door het stopzetten van deze regeling kunnen volwassenen met een laag inkomen minder sporten of deelnemen aan cultuur. Dit kan gevolgen hebben voor de gezondheid. Door deze regeling is het voor volwassenen met een laag inkomen mogelijk om deel te nemen aan een sport- of cultuuractiviteit. Het naar beneden brengen van de inkomensgrens van 130% naar bijvoorbeeld 120 of 110% heeft weinig financieel effect. Daarnaast is er dan voor de groep werkende armen minder ondersteuning. Er is een opzegtermijn van 4 maanden voor 1 januari.

Maatregel 4: Stoppen met regeling Stichting Leergeld (€ 45.000) structureel

Wanneer kinderen geen gebruik meer kunnen maken van deze regeling kunnen zij gezondheidsproblemen (fysiek/psychisch) ontwikkelen. Door deze regeling is het voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen mogelijk om diverse schoolbenodigdheden, fiets, laptop etc. te

ontvangen. Afgelopen jaar hebben 210 kinderen en 97 gezinnen in Teylingen gebruik gemaakt van Stichting Leergeld. Uit cijfers van het CBS blijkt dat 300 kinderen vallen in de doelgroep van 130%. Ook zijn het 300 kinderen in de doelgroep tot 120%. Bij het naar beneden brengen van de grens, is daardoor nauwelijks een besparing te realiseren.

Maatregel 5: Stoppen Stichting Jeugdfonds Sport en Cultuur (€ 60.000) structureel

Wanneer kinderen geen gebruik meer kunnen maken van deze regeling kunnen zij gezondheidsproblemen (fysiek/psychisch) ontwikkelen. Door deze regeling is het voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen mogelijk om te sporten of cultuuractiviteit te doen. Uit cijfers van het CBS blijkt dat 300 kinderen vallen in de doelgroep van 130%. Ook zijn het 300 kinderen in de doelgroep tot 120%. Bij het naar beneden brengen van de grens, is daardoor nauwelijks een besparing te realiseren. In de doelgroep tot 110% betreft het 200 kinderen. Het huidige is bereik is 83%.

Maatregel 6: Stoppen met Nederlandse SchuldHulpRoute (NSR)/ Geldfit (2026 € 5.857) structureel

NSR/Geldfit is gericht op schuldenpreventie om inwoners laagdrempelig en anoniem hulp te bieden bij het financieel zelfredzaam worden en/of het doorverwijzen naar passende schuldhulpverlening. Door dit preventieve aanbod aan te bieden, kunnen hogere kosten worden voorkomen. De gemeente heeft een overeenkomst met de NSR. Deze overeenkomst kan 2 maanden van tevoren worden opgezegd (per maart 2025)

Maatregel 7: Stoppen subsidie SchuldHulpMaatje/ Stichting Hulp op Maat Teylingen (2026 € 9.400) structureel

Stoppen met de subsidie betekent dat schuldhulpmaatje haar werkzaamheden niet kan voortzetten. In de werkzaamheden zit overlap met Humanitas en de ISD Bollenstreek. Als Schuldhulpmaatje wegvalt wordt het hulpaanbod minder fijnmazig.

Maatregel 8: Stoppen subsidie Papierwinkel Humanitas (2026 € 4.400) structureel

Wanneer met deze dienstverlening wordt gestopt heeft dit gevolgen voor de financiële situatie van inwoners doordat zij regelingen niet aanvragen en/of brieven niet lezen of begrijpen en daardoor 'verder' in de problemen raken. Inwoners kunnen bij de Papierwinkel in de bibliotheek een afspraak maken met een vrijwilliger voor o.a. het aanvragen van regelingen, begrijpen van brieven of het aanvragen van toeslagen/ kwijtschelding gem. Belastingen.

Maatregel 9: Niet verlengen pilot Get a Grip Humanitas (2027 € 11.062) structureel

Stoppen met deze pilot betekent dat er geen/nauwelijks (preventieve) schuldhulpverlening voor jongeren is. Get a Grip is er voor jongeren die vragen of ondersteuning nodig hebben bij hun administratie en/of geldzaken. Jongeren worden geholpen bij de (financiële) overgang bij het worden van 18 jaar, (het opzetten van een) administratie, budgetteren en schulden. Humanitas biedt ondersteuning tot de leeftijd van 27 jaar. Dit betreft een pilot voor 2 jaar (2025 & 2026).

Maatregel 10: Stoppen subsidie Taalhuis (2027 € 27.839) structureel

Wanneer wordt gestopt met het Taalhuis heeft dit gevolgen voor inwoners met lage basisvaardigheden. Hierdoor kunnen zij minder meedoen. Het Taalhuis organiseert (digi)tale cursussen en activiteiten. Vanuit zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn wisselt per subsidie.

Maatregel 11: Stoppen subsidie Stichting Present (2027 € 7.475) structureel

Stichting Present helpt inwoners met een laag inkomen en/of in eenzaamheid met een klein netwerk met het aanpakken van diverse hulpvragen. Het is aanvullend op Welzijn maar heeft ook overlap. Stoppen met deze subsidie heeft tot gevolg vermindert het informele hulpaanbod aan inwoners.

Maatregel 12: Stoppen subsidie VoorleesExpress (2027 € 16.247) Structureel

De VoorleesExpress zet zich in bij het voorkomen van een taalachterstand bij basisschoolkinderen. Het stopzetten van deze subsidie kan ervoor zorgen dat er meer kinderen bijkomen met een taalachterstand en dit gevolgen heeft voor de latere carrière. Vanuit zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn wisselt per subsidie.

WSW en beschut werk

Maatregel 1: Bijdrage aan KDB €183.000**Maatregel 2: Stoppen project Lekker Fit (2027 € 21.000) structureel**

De verwachting is dat er door dit project meer inwoners uitstromen uit een uitkering en dat hun welzijn verbetert. Daarmee voorkomen we andere maatschappelijke kosten.

1.5 Opvoeden en opgroeien

Maatregel 1: Bijdrage aan SOZ € 602.000 (meerdere taken)**Maatregel 2: Bijdrage aan ISD Bollenstreek € 43.000 (meerdere taken)**

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Maatregel 1: Bijdrage aan Holland Rijnland € 5.000**Maatregel 2: Scherper begroten budget Regionale Educatieve Agenda (REA) (2026 € 30.000) structureel**

Dit budget kan zonder grote impact beperkt worden. Er blijft dan jaarlijks € 10.000 over voor de organisatie van werkconferenties, training integraal arrangeren en de bijdrage aan vrouwenopvang ROSA Manus (onderdeel onderwijs). Een voorbehoud is wel dat vanuit dit budget (en mogelijk

andere budgetten) acties vanuit de themawerkgroepen Ontwikkelagenda DBS gefinancierd kunnen worden. Die themawerkgroepen moeten nog starten en er is op dit ogenblik nog geen zicht op projecten die hieruit voortvloeien.

Maatregel 3: Aanscherpen definitie instroom Voorschoolse Educatie (VE) (2026 € 10.000) structureel

Doel van VE is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool en ervoor te zorgen dat kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen. Wij hanteren nu een ruimere definitie van doelgroepkinderen VE dan landelijk. Daardoor stroomt er een groter aantal kinderen in het VE in dan het aantal waar wij de SPUK-subsidie Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) voor ontvangen. Daardoor zijn er nu extra gemeentelijke middelen nodig.

Maatregel 4: Schrappen schoolzwemmen (2026 € 42.000) structureel

Schoolzwemmen kan volledig geschrapt worden. Dit is geen wettelijke taak en doen wij nu alleen uit coulance/historische besluiten. Op zijn vroegst kan dit vanaf schooljaar 2025-2026 gestopt worden, anders met ingang van 1-1-2026. Er vindt komende periode een juridische toets plaats hoe snel deze afbouw plaats kan vinden. De maatregel leidt mogelijk tot weerstand bij twee scholen die er gebruik van maken. Zij moeten hun bewegingsonderwijs anders in gaan richten. Daarnaast heeft het financiële gevolgen voor STIWA. Het heeft geen impact op de MAG-ambities.

Maatregel 5: Schrappen bekostiging muziekleerkracht (2027 2028 € 69.000) structureel

Bekostiging stopzetten kan zodra de muziekleerkracht met pensioen gaat. Dit is geen wettelijke taak en wordt nu nog bekostigd vanuit historische besluiten.

Voor de school betekent dit dat zij het verplichte vak Kunstzinnige oriëntatie anders in moeten richten. Dit heeft geen impact op de MAG-ambities.

Samenkracht en burgerparticipatie

Maatregel 1: Stoppen met de 1FTE jongerenwerk (2027 € 107.394) structureel

Het schrappen van 1fte leidt tot minder beschikbaarheid van jongerenwerkers. Dit kan directe gevolgen hebben voor begeleiding van kwetsbare jongeren. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Maatregel 1: Schrappen ontschottingsbudget/maatwerkvoorziening (2026 € 5.000) structureel

Het stopzetten van het budget heeft invloed op het maatwerk wat geleverd kan worden aan inwoners, waardoor hulpvragen kunnen verergeren en duurdere of omvangrijkere inzet op termijn noodzakelijk is. In de praktijk wordt het maatwerkbudget weinig gebruikt. Het budget bestaat sinds 2023 en wordt ingezet ter bevordering van hulp-, en dienstverlening aan inwoners waar een kleine bijdrage kan leiden tot een duurzame oplossing buiten de kaders. Het hebben van een

ontschottingsbudget sluit daarnaast aan bij bewegingen zoals de Hervormingsagenda jeugd en het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming.

Maatregel 2: Praktijkondersteuner huisarts-Jeugd GGZ (POH-J) deels of volledig vanuit Zorgverzekeringswet (Zvw) financieren (2027 € 11.500 - € 115.000) structureel

Deze maatregel is afhankelijk van de bereidheid van de zorgverzekeraar om bij te dragen. De Praktijkondersteuner speelt een belangrijke rol in de preventie. Anders financieren kan maar stoppen niet. Dat leidt onverminderd tot hogere kosten in de specialistische jeugdzorg.

Maatregel 3: Verlagen of afschaffen van de vergoeding huisvesting POH-J aan huisartsen (2026 € 8.000 bij verlaging (50%) structureel (2026 € 16.000 bij afschaffen) structureel

Bij de start van de pilot POH-J in 2021/2022 zijn afspraken gemaakt dat huisartsen een tegemoetkoming ontvangen. De tegemoetkoming is omdat ruimtes ook commercieel verhuurd kunnen worden. Sinds december 2023 ontvangen alle huisartsen bericht vanuit de gemeente met de maximale tegemoetkoming die zij in rekening mogen brengen. In december 2024 zijn huisartsen al geïnformeerd dat zij wellicht gekort zouden worden op deze tegemoetkoming vanaf 2026. Mogelijk willen huisartsen ruimtes niet meer ter beschikking stellen. Als huisartsen de POH-J niet meer willen huisvesten, kunnen de POH-J medewerkers in veel gevallen terecht op locaties van Voor ieder 1 of het CJG. Dit zorgt voor meer afstand tussen de POH-J en de huisarts en de laagdrempeligheid verdwijnt.

Maatregel 4: Scherper begroten inzet preventiecoördinatoren (2026 € 30.000) structureel

Voor de inzet van de Preventiecoördinatoren is jaarlijks € 51.000 euro nodig (oplopend wb indexatie). Er is ruimte in het budget. Scherper begroten kan zonder impact te hebben op het aanbod of op de MAG-ambities.

Maatregel 5: Stoppen/verminderen subsidie aanvullende diensten (2027 € 0 - € 149.000) structureel

De onderstaande subsidies hangen samen met de bezuinigingsopgave van HECHT. Het is daarom belangrijk om keuzes in een totale afweging te maken.

A. Groepsvoorlichting cursus bureau (2027 € 13.000) structureel

Dit zijn alle preventieve opvoedcursussen 0-18 jaar. Risico bij het stoppen is het verschuiven van vragen en meer druk op (andere) organisaties. Dit onderdeel komt ook terug in de bezuinigingsopgave van HECHT.

B. Nu niet zwanger (2027 € 11.000) structureel

Regionaal project op voorkomen ongewenste zwangerschappen kwetsbare inwoners. Risico van stoppen is een toename van ongewenste zwangerschappen met daarbij behorende maatschappelijke (zorg)kosten.

C. Weerbaarheidstrainingen (2027 € 20.000) structureel

Met het stoppen is het risico dat Preventief aanbod wordt verminderd. Optie is om met scholen in gesprek te gaan en te vragen trainingen uit eigen middelen te betalen of 50/50 bekostiging. Ook een optie is om te onderzoeken of er andere partijen zijn die trainingen aanbieden tegen een lager tarief.

D. Flexibel budget (2027 € 7.000) structureel

Voor een deel kan hier niet op bezuinigd worden. Want inzet JGZ teams 0-12 en inzet JGZ teams 12+ zijn wettelijke taken. Gezondheidsbevordering staat al besparingsvoorstel HECHT is daarmee wankel. Mogelijk kan al niets meer aanvullend worden afgenomen. Impact van geheel stoppen minder data, minder inzet scholen voorlichting, minder inzicht doordat dashboard niet kan worden gevuld.

E. Logopedie (2027 € 82.000) structureel

Pakket 1 bestaat uit spraak en taal screening in basisonderwijs, en onderzoek in basisonderwijs. Stoppen brengt risico dat kinderen met taal/spraakproblematiek niet vroegtijdig meer geholpen worden. Dat kan leiden tot problemen in onderwijs en zorgkosten.

F. Verslavingspreventie (2027 € 20.000) structureel

Collectief aanbod i.s.m. voortgezet onderwijs. Preventie, voorlichting ouderavonden, gastlessen, trainen leerkrachten. Impact van stoppen is minder preventie, risico meer verslaving minder voorlichting.

G. CJG dienstverlening preventiecoördinator (2027 € 51.000) structureel

CJG is een wettelijke taak. De personele invulling is een keuze. Stoppen met de coördinator heeft grote impact. Verbinding binnen CJG, lokale en regionale coalities verdwijnt en verbinden alle preventieve lokale partners. Staat haaks op lijnen taskforce en ambities uit de MAG.

Gesloten plaatsen

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Gezinsgericht

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdbescherming

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdhulp begeleiding

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdhulp behandeling

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdhulp crisis LTA/GGZ-verblijf

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdhulp dagbesteding

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdhulp met verblijf overig

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Jeugdreclassering

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Maatwerkdienstverlening 18-

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

Pleegzorg

Totale budget GR, zie 1 niveau hoger.

1.6 Thuis wonen

Maatregel 1: Bijdrage aan ISD Bollenstreek € 39.000

Beschermd wonen (WMO)

Maatregel 1: Stoppen met subsidie inloop GGZ Rivierduinen (2027 € 16.015) structureel

In Voorhout wordt van deze subsidie 'de gezonde lunch' georganiseerd. Inwoners koken met elkaar van een klein budget een gezonde maaltijd. Er kan gekeken worden of de welzijnsorganisatie dit op kan vangen. Impact van deze maatregel is dat de kosten voor Wmo maatwerkvoorzieningen verder stijgen. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 2: Stoppen met collectieve Preventie GGZ Rivierduinen (2027 € 32.260) structureel en collectieve Preventie Stichting Lumen (2027 € 29.670) structureel

Betreft een gezamenlijke subsidie van Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen. Het gaat om trainingen en bijeenkomsten voor mensen met een GGZ achtergrond en hun naasten. Zowel gericht op preventie als op herstel en educatie. Bezuinigen op deze subsidie maakt dat mensen meer aanspraak gaan doen op o.a. maatwerk Wmo-begeleiding. De kosten stijgen dus mogelijk ergens anders. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 3: Stoppen met subsidie GGZ in de wijk (2027 € 12.945) structureel

De afspraken in deze subsidie hebben dubbelingen met de subsidie 'bemoeizorg'. Via de subsidie 'bemoeizorg' ontvangt GGZ Rivierduinen financiën om bij te dragen aan het zorgnetwerk en naar mensen toe te gaan die geen zorgvraag doen maar wel zorg nodig hebben. Afgelopen jaar op deze subsidie teruggevorderd, omdat ze niet alle taken hebben uitgevoerd. Stoppen heeft een beperkte impact. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

Geen besparingsmaatregelen mogelijk

Tegenover deze lasten staan baten, die we ontvangen van gemeente Leiden. Er wordt budget neutraal omgegaan met de baten en lasten. Er liggen gezamenlijk afspraken tussen de gemeenten Hillegom, Lisse, Katwijk, Noordwijk en Teylingen in een 'gemeenschappelijke regeling zonder meer, Maatschappelijke zorg Duin en Bollenstreek'. Deze afspraken zijn gemaakt tot en met 2032.

Bezuinigen op deze lasten leveren niets op. De niet uitgegeven lasten worden volgens de afspraken in een reserve opgenomen, deze is ten behoeve van de Maatschappelijke Zorg.

Daarnaast kan er niet minder uitgegeven worden aan opvang voor dakloze inwoners. Als gemeente hebben we een zorgplicht om inwoners die dakloos zijn en een indicatie hebben voor opvang en ondersteuning.

1.7 Hulp bij meedoen

Maatregel 1: Bijdrage aan Holland Rijnland € 3k (WMO beleid)

Maatregel 2: Bijdrage aan ISD Bollenstreek € 540k (meerdere taken)

Samenkracht en burgerparticipatie

Toelichting: Mogelijkheden tot besparingen op het account Voor ieder 1 worden toegelicht onder 'Hulp bij meedoen', 'toegang eerstelijnsvoorzieningen'.

Voor ieder 1 is daarnaast actief in pijler 5, opvoeden en opgroeien en pijler 7, zorg voor elkaar. Mogelijkheden tot besparingen op het account Voor ieder 1 worden toegelicht onder toegang eerstelijnsvoorzieningen.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Maatregel 1: Onderzoek besparingsmogelijkheden samen met lokale toegangsorganisatie Voor ieder 1 (2027 PM) structureel

Besparingen op Voor ieder 1 heeft direct effect op de kwaliteit van de hulp- en dienstverlening van Voor ieder 1 aan inwoners. Daarnaast leidt besparen op personele capaciteit tot langere wachttijden voor het oppakken van hulpvragen en het vaker uitbesteden van hulptrajecten aan de gespecialiseerde jeugdhulp. Veel taken die Voor ieder1 uitvoert zijn wettelijke taken. Er is daarom onderzoek nodig waar eventuele besparingsmogelijkheden zijn. Recent is bepaald dat Voor ieder 1 een duurzame organisatievorm krijgt. Het personeel komt bij de Stichting in dienst en er wordt een overeenkomst afgegeven van zes jaar. Het is nog niet helder wat de financiële consequenties van de inregeling zijn. Eventuele meerkosten zijn nog niet meegenomen in de huidige begroting.

Maatregel 2: Stopzetten investeringen in kwaliteit Voor ieder 1 (2026 maximaal € 197.000) structureel

Deze maatregel heeft impact op effectiviteit en efficiëntie van Voor ieder 1. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in betere werkprocessen, inhoudelijke sturing en ondersteuning voor de medewerkers. Stopzetten van deze investeringen kan leiden tot hogere kosten door minder efficiënte afhandeling van vragen.

Maatregel 3: Stoppen of verminderen jaarlijkse subsidie Stichting MEE structureel (2026 2027 €0 - € 59.850) structureel

Stoppen met deze subsidie heeft impact op inwoners met een licht verstandelijke beperking. Wanneer deze subsidie stopt kunnen inwoners minder deelnemen aan de samenleving. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 4: Beperken of schrappen lokale uitvoeringsprogramma huiselijk geweld (beperken 2026 € 7.000) structureel (schrappen 2026 € 10.000) structureel

We starten vanaf 2025 met een lokaal uitvoeringsprogramma huiselijk geweld, aansluitend op het regionale programma. De optie beperken is dat we het inzet lokaal het minimale doen. Dit zijn dan met name communicatiecampagnes. De optie schrappen is dat we het lokale uitvoeringsprogramma niet starten. Dit levert geen directe knelpunten op. De afgelopen jaren waren hiervoor ook al middelen beschikbaar, die we niet benut hebben.

Maatregel 5: Stoppen subsidie CJG-pedagogen (2027 € 65.000) structureel

De CJG-pedagogen verzorgen het Opvoedadviespunt waar ouders terecht kunnen voor informatie, advies en kortdurende begeleiding bij vragen over opgroeien en opvoeden. Zij vallen onder Kwadraad. Beëindigen van de subsidie leidt waarschijnlijk tot een verhoging van kosten voor zwaardere hulp. De CJG-pedagogen werken daadwerkelijk preventief en vangen veel af: 80% van de cliënten heeft daarna geen hulpvraag meer. Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel en behoorlijk bestuur dient het stoppen met een subsidie tijdig te worden aangekondigd. De aankondigingstermijn verschilt per subsidie.

Maatregel 6: Scherper begroten budget Meedenkersnetwerk (2026 € 10.778) structureel

Er is sprake van onderuitputting. Een risico van scherper begroten is dat als gemeente Lisse en Hillegom stoppen met het Meedenkersnetwerk, de kosten voor de gemeente Teylingen stijgen. Daar is met deze bezuiniging geen ruimte meer voor. De consequentie is dan dat het Meedenkersnetwerk stopt. Dat betekent een vermindering van preventief aanbod en vermindering van demogelijkheden van onafhankelijke cliëntondersteuning.

Maatregel 7: Stoppen subsidie Meedenkersnetwerk structureel (2026 €21.322) structureel

Het Meedenkersnetwerk is preventief aanbod. Ook biedt het Meedenkersnetwerk onafhankelijke cliëntondersteuning. Door dit preventieve aanbod aan te bieden, kunnen hogere kosten van professionele zorg en werkdruk (bijvoorbeeld bij Voor ieder 1) worden voorkomen. Het bieden van onafhankelijke cliëntondersteuning is een wettelijke taak, er hangt echter geen minimale eis aan. Naast het aanbieden van onafhankelijke cliëntondersteuning via het Meedenkersnetwerk, koopt de gemeente ook professionele cliëntondersteuning in bij Stichting MEE. De afgelopen jaren zijn deze kosten gedekt door een deel eigen middelen en een deel aanvullende SPUK. De SPUK houdt na 2025 op. Niet meer subsidiëren van het Meedenkers netwerk betekent dat het stopt. Er is dan een vermindering van preventief aanbod en vermindering van onafhankelijke cliëntondersteuning.

Begeleiding (WMO)

Totale budget is GR, zie 1 niveau hoger.

Dagbesteding (WMO)

Totale budget is GR, zie 1 niveau hoger.

Hulp bij het huishouden (WMO)

Totale budget is GR, zie 1 niveau hoger.

Maatwerkdienstverlening 18+

Totale budget is GR, zie 1 niveau hoger.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Totale budget is GR, zie 1 niveau hoger.

Overige maatwerkarrangementen (WMO)

Totale budget is GR, zie 1 niveau hoger.

2. LEEFOMGEVING

2.1 Gebiedsontwikkeling

Ruimtelijke ordening

Maatregel 1: Omgevingsmanager bouwprojecten (€ 5.000; € 5.000; € 5.000)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Betreft een werkbudget.

Maatregel 2: Verlagen budget bijdrage aan/adviezen door derden (€ 160.000; € 160.000; € 160.000)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Dit gedeelte van het budget is in de afgelopen jaren niet benut.

Maatregel 3: Schrappen budget Bijdrage aan/adviezen door derden (€ 60.000; € 60.000; € 60.000)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Dit betreft een werkbudget en is beschikbaar voor uitgaven die niet toe te rekenen zijn aan bestaande/actieve projecten. Het gaat hier veelal om voorbereidingskosten en incidentele uitgaven. Indien dit budget geschrapt wordt dan zal voor deze activiteiten per toekomstige uitgave budget aangevraagd moeten worden.

Maatregel 4: Onterechte indexaties (€ 1.524, € 1.524, € 1.524)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Voor een aantal budgetten resteert enkel nog het bedrag van indexatie, deze kunnen zonder impact worden bezuinigd. (€ 1.339 = Advies en onderzoekskosten, € 185 = overige goederen en diensten).

Maatregel 5: Bijdrage aan Holland Rijnland (€ 271, € 271, € 271)

Betreft een gemeenschappelijke regeling; taakstelling van 6% van het budget (zie uitkomst onderzoek FKGR).

Maatregel 6: Onterechte indexatie Faciliterend grondbeleid balans (€ 1.606, € 1.606, € 1.606)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Voor het budget bijdrage aan/adviezen door derden resteert enkel nog het bedrag van indexatie, deze kan zonder impact worden bezuinigd.

2.2 Openbare orde en veiligheid

Crisisbeheersing en brandweer

Maatregel 1: Verlagen werkbudget crisisbeheersing

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Dit betreft werkbudget in het kader van crisisbeheersing. Denk aan een bijdrage onderzoek Berenschot VRHM in het kader van financiële kaderstelling. Of de inzet van een constructeur ter beoordeling van constructieve veiligheid bij een brand. Dit budget is wel gekoppeld aan een wettelijke taak, gemeente is verplicht op grond van de Wet

veiligheidsregio's taken en verantwoordelijkheden te organiseren voor de crisisorganisatie. Onder andere verplicht opleiden, toetsen en oefenen van de crisisorganisatie. Het is echter niet strikt, we zijn in bepaalde mate vrij in de uitvoering. Dit budget kan verlaagd worden, in de afgelopen jaren is het niet volledig benut. Risico kan zijn dat door onvoorziene omstandigheden er een te kort komt, dit moet dan bijgeraamd worden met de tussentijdse rapportage.

Openbare orde en veiligheid

Maatregel 1: Deelname Hackshield (€ 1.815; € 1.815; € 1.815)

Fundamentele impact, bestuurlijke keuze. Preventie maatregel, opgenomen in het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027. Driejarig contract wat dit jaar verlopen. Inzet van het Integraal Veiligheidsbeleid is naast signaleren, aanpakken ook voorkomen. Voorkomen doen we onder andere door inzet van preventie in samenwerking met scholen. Besparing of het vervallen van dit budget heeft veel impact op onze ketenpartners (onderwijs/zorg/politie).

Maatregel 2: Kosten Bibob applicatie (€ 1.633; € 1.633; € 1.633)

Impact, bestuurlijke keuze. Voor het kunnen toetsen en verwerken van Bibob aanvragen is een applicatie benodigd. Besparing of het vervallen van dit budget heeft impact op de afhandeling van de aanvragen. Dit heeft veel impact op ondernemers.

Maatregel 3: Bijdrage aan overige instellingen (€ 12.103; € 12.103; € 12.103)

Impact, bestuurlijke keuze. Dit betreft een bijdrage aan Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV) en Regionale Informatie- en Experticecentra (RIEC). Besparing of het vervallen van dit budget heeft impact op de samenwerking in de regio en het district op veiligheidsthema's die elke gemeente raakt. Dit heeft ook impact op de informatiepositie van de gemeente.

Maatregel 4: Niet benutte indexacties (€ 16.024; € 16.024; € 16.024)

Minimale impact, laaghangend fruit. Een deel van het werkbudget wordt niet benut.

2.3 Openbare ruimte en duurzaamheid

Afval

De onderstaande maatregelen zijn geen besparingsmaatregel voor de gemeentelijke begroting. De uitgaven en inkomsten van het afval worden voor 100% doorberekend in het afval tarief. Deze besparing verlaagt daarmee het afvaltarief.

Maatregel 1: Tarief instellen voor brengen restafval naar milieustraat. In plaats van kosteloos een tarief van €7,50 instellen. €420.000,-.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: service verlaging, kans op afvaldumpingen, stimulans naar milieustraat komen minder, PM handlingskosten.

Maatregel 2: Afschaffen paslezers ondergrondse containers en data afschaffen €90.000,-

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: geen controle op stortingen, afvaltoerisme, geen beleidsanalyses meer uitvoeren + geen diftar meer mogelijk.

Maatregel 3: Restafvalinzamelfrequentie van eens per 3 ophalen naar eens per 4 weken. Dat houdt op jaarbasis in 5x minder rijden. €85.000,-

Veel impact: fundamentele keuze: impact kortingsregeling, kans afvaldumping.

Maatregel 4: Afschaffen beloningskorting afvalstoffenheffing (kosten registratie, uren belastingdienst, uitvoeringskosten gemeente) €67.000,- + € 30.000 teruggave beloningskorting.

Beloningskorting voor inwoners is er momenteel voor bewoners die minder dan 10 keer aanbieden van een minicontainer restafval en voor bewoners die minder dan 22 keer openen van een verzamelcontainer restafval.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: financiële prikkel bedoelt als stimulans voor het goed sorteren van afval is er niet meer.

Maatregel 5: Afschaffen avondopenstelling (personele uren 104 avondopenstellingen per jaar) €45.000,-

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: lager serviceniveau, meer dumpingen, drukte op zaterdag, eventueel afsprakensysteem invoeren.

Maatregel 6: Minder vaak ledigen prullenbakken (nu €170.000,-)

Minder vaak ledigen prullenbakken. Nu beeldkwaliteitsniveau B, de prullenbak mag maximaal 80% vol zitten. Bij keuze voor beeldkwaliteitsniveau C mag er afval uit de prullenbak uitsteken. Dit geeft een besparing van € 25.000. Beperkte impact, bestuurlijke keuze: meer zwerfafval, Fixi meldingen, onrustig straatbeeld

Maatregel 7: Verminderen aantal prullenbakken. € Nader te bepalen. Minder ledigingen en minder onderhoud en aanschaf.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Inwoners zullen verder moeten lopen voor een prullenbak en toename zwerfafval met opruimkosten.

Maatregel 8: Afschaffen grondstoffencoach 0,5fte €51.500

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Inwoners zullen minder hulp krijgen bij het scheiden van afval.

Begraafplaatsen en crematoria

Geen besparingsmogelijkheden op deze taakomschrijving.

Milieubeheer

Maatregel 1: 40 GW Menneweg 44a (S) (€ 185; € 185; € 185)

Minimale impact, laaghangend fruit. Post bijdrage aan/ adviezen door derden betreft enkel de indexatie.

Maatregel 2: Milieu overig (€ 22.600; € 22.600; € 22.600)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Dit betreft een werkbudget.

Maatregel 3: abonnement vliegtuiggeluid metingen

In 2024 is € 18.328 uitgegeven aan een abonnement voor vliegtuiggeluid metingen. Deze metingen worden uitgevoerd om vliegtuigoverlast te kunnen staven met data. Eens per jaar wordt in een rapport alle data vrijgegeven.

Het is mogelijk dit abonnement stop te zetten, er zijn hier geen directe gevolgen aan verbonden.

Maatregel 4: Bijdrage aan Omgevingsdienst West Holland (€ 77.940; € 80.520; € 83.160)

Betreft een gemeenschappelijke regeling; taakstelling van 6% van het budget (zie uitkomst onderzoek FKGR).

De omgevingsdienst voert diverse taken uit voor de gemeente welke (deels) een wettelijk kader hebben. Een aantal activiteiten kent geen wettelijk kader, hieronder vallen:

- Helpdesk functie: het op aanvraag verstrekken van informatie over de producten en diensten van de ODWH aan burgers, bedrijven, etc.
- Randvoorwaardelijke uren: diensten die worden uitgevoerd voor alle deelnemers zoals voorlichting, relatiebeheer, functioneel applicatiebeheer, algemene juridische advisering, voorbereiding en ondersteuning van bestuurlijk overleg alsmede de algemene coördinatie van Wet Bibob-activiteiten en van de crisisorganisatie.

Door efficiëntere inzet van de dienst en kritischer te kijken naar de aard van deze werkzaamheden, zou deze post mogelijk in omvang gereduceerd kunnen worden. Deze besparing kan worden ingezet als onderdeel van de taakstelling van 6% van het budget.

Een andere activiteit welke geen wettelijk kader kent en waar een extra besparing mogelijk is:

Maatregel 5: Schipholdossier (€ 37.312; € 37.312; € 37.312)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Omgevingsdienst West Holland ondersteunt en adviseert gemeenten en bewoners op het gebied van geluidhinder ten gevolge van vliegbewegingen van en naar Schiphol. Dit betreft geen wettelijke taak.

De ontwikkelingen rond het Schipholdossier volgen elkaar snel op en we zien de afgelopen jaren de uren voor dit dossier verdubbelen. De invloed die gemeenten hebben op dit dossier is echter beperkt, daar de spelregels landelijk worden bepaald. Verder is overlast die ervaren wordt door het vliegverkeer ook per gemeente anders.

Ten behoeve van 2025 wordt ambtelijk al het gesprek gevoerd over de omvang van de uren en de contouren van het dossier.

Maatregel 6: Onterechte indexatie (€ 554; € 554; € 554)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Voor het budget overige goederen en diensten resteert enkel nog het bedrag van indexatie, deze kan zonder impact worden bezuinigd.

Maatregel 7: Stoppen met de bouwjaren aanpak (€ 5.000; € 5.000; € 5.000)

In de begroting van 2025 is al bezuinigd met €35.000 op de bouwjaren aanpak. Dit was mogelijk omdat de aanpak grotendeels is vervangen door activiteiten die vanuit het Nationale Isolatie Programma worden opgezet. Hiervoor maken we gebruik van rijkssubsidies. Maatschappelijke gevolgen zijn daardoor zeer beperkt, raakt het coalitieakkoord niet, geen personele consequenties zolang er vanuit het Rijk subsidies beschikbaar blijven. Het resterende budget (€5.000) behouden voor communicatie is verstandig, omdat deze kosten niet geheel uit de subsidie gehaald kunnen worden.

Maatregel 8: Schrappen van budget voor het ondersteunen van lokale initiatieven (€ 35.000; € 35.000; € 35.000)

Op dit moment werken we samen met Buurkracht aan bewonersinitiatieven. Buurkracht ontvangt hiervoor subsidie waardoor gemeente geen kosten hoeft te maken. Er is de afgelopen jaren dus geen aanspraak gemaakt op dit budget. Wanneer Buurkracht niet meer gesubsidieerd wordt vanuit het Rijk is er ook geen ondersteuning meer naar de buurtteams die al zijn opgericht en worden er geen nieuwe teams meer opgezet. Hierdoor worden inwoners minder in beweging gebracht en wordt ook minder vooruitgelopen op de warmtetransitie. Raakt het coalitieakkoord niet, geen personele gevolgen.

Maatregel 9: Stoppen met de energiecoaches (€ 25.000; € 25.000; € 25.000)

De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in de energiecoaches wat heeft geresulteerd in een actieve groep coaches die inwoners adviseren op het gebied van isoleren, energie besparen en energie opwekken met zonnepanelen. Er zijn maatschappelijke gevolgen wanneer de gemeente de energiecoaches niet meer gaat ondersteunen, inwoners hebben dan geen laagdrempelig, onafhankelijk en gratis advies aan huis, gemeente heeft geen ondersteuning bij informatieavonden. De coaches maken onderdeel uit van de communicatiekanalen van de gemeente waarmee we inwoners stimuleren. Het bereik van de coaches is beperkt, het is niet de verwachting dat het effect heeft op de energiebesparingsdoelstelling. Het raakt het coalitieakkoord niet. Dit heeft wel personele gevolgen.

Maatregel 10: Schrappen van het budget ondersteunen VvE's (€ 25.000; € 25.000; € 25.000)

Dit heeft naar verwachting geen gevolgen. Het ondersteunen van VvE's gaat onderdeel worden van de isolatieaanpak, Nationaal Isolatie Programma. Zolang er subsidie vanuit het Rijk beschikbaar is heeft dit geen gevolgen. In de begroting 2025 is al €10.000,- bezuinigd op dit onderdeel.

Maatregel 11: Schrappen van budget ontwikkeling aanpak hybride warmtepomp (€ 10.000; € 10.000; € 10.000)

Gezien de ontwikkelingen in het warmtedossier is er nu geen noodzaak om deze aanpak uit te rollen. Heeft verder ook geen gevolgen.

Maatregel 12: Stoppen met financieel ondersteunen energietoewijding (€ 5.000; € 5.000; € 5.000)

Het is een steuntje in de rug van de energietoewijding Hillezon. Dit heeft wel gevolgen voor het tempo waarin er door de energietoewijding gewerkt kan worden. Initiatieven kunnen minder gemakkelijk van de grond komen.

Maatregel 13: Schrappen budget overige dakprojecten en onderzoek (€ 10.000; € 10.000; € 10.000)

Er zijn de afgelopen jaren hele kleine bedragen uitgegeven van dit budget. Verwachte maatschappelijke gevolgen zijn beperkt. Dit betekent wel dat initiatieven die zich in de toekomst aandienen niet op financiële gemeentelijke ondersteuning kunnen rekenen.

Maatregel 14: Schrappen budget campagne energie besparen (€ 25.000; € 25.000; € 25.000)

Door te communiceren brengen we mensen in beweging en versnellen we de transitie, communicatie is een belangrijk onderdeel. Het budget kunnen we verlagen naar €10.000 per jaar.

Maatregel 15: Duurzaamheid (€ 131.500; € 131.500; € 131.500)

In 2024 stond € 125.000 en vanaf 2025 staat ruim € 130.000 per jaar begroot voor Duurzaamheid. Dit is volledig beïnvloedbaar. Het budget Duurzaamheid Teylingen is tot nu toe nog gebaseerd op het beleidsdocument 'Plan Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024'. Dit plan is in 2024 afgelopen en in 2025 gaan we volledig onder het Programma Duurzaamheid werken aan duurzame ontwikkeling. Op basis van het in- en uitgave patroon van afgelopen jaren is de inschatting dat er bespaard kan worden op dit specifieke budget. Omdat we het beleidsplan loslaten en het programma omarmen, is de veelzijdigheid aan taken die zullen putten uit dit budget wel vergroot. Mede omdat er nog geen budgetten per pijler zijn opgenomen. Er is veel beleidsvrijheid (lump sum budget) en daarom is niet op voorhand te zeggen op welke taken precies bezuinigd kan worden.

Zoals hierboven omschreven is het gehele budget beïnvloedbaar, doordat er geen sprake is van een wettelijke taak. Op basis van een reële inschatting is het met beperkte impact mogelijk om 25% (€ 33.000,- p/j) te besparen op het budget duurzaamheid. Op basis van het beschikbare budget kan er nog een afweging in prioriteit worden gemaakt van taken die wel en niet worden opgepakt.

De keuzes die hierin gemaakt worden hebben invloed op alle doelen uit het coalitieakkoord/ raadsprogramma 2022-2026 onder hoofdstuk 6 Duurzaamheid en Energie en het laatste doel uit hoofdstuk 2 Duurzaam wonen voor alle doelgroepen: "We zetten in op het verder vergroenen van de woonomgeving (denk aan het planten van meer bomen en het stimuleren van inwoners om hun

eigen tuinen te vergroenen in plaats van te verstenen).". Ook heeft het invloed op het doel "We stimuleren innovatief en circulair ondernemerschap" uit hoofdstuk 8 Economie en Recreatie.

Concrete voorbeelden zijn:

- De inzet van De Groene Uitdaging (geen wettelijk kader). Dit is een gevestigd platform op het gebied van communicatie en organisatie van activiteiten.
- CO2-prestatieladder (geen wettelijk kader, maar vastgesteld door raad op basis van een burgerinitiatief).
- Partnerbijdrages nu en in de toekomst aan onder andere Fairtrade, SDG gemeente, cirkelstad, FSC hout etc. (geen wettelijk kader, sommige vastgesteld door de raad).

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Maatregel 1: De bestuurlijke afweging kan worden gemaakt om af te zien van het adoptiegroen. Besparing € 5.185

Maatregel 2: Een keuze kan worden gemaakt voor het aanleggen van meer gazon en, bermen in plaats van vaste planten en beplanting en het niet meer planten van (biologische) bollen.

Jaarlijks is in de begroting voor het vervangen van bomen en groen investeringsruimte van € 500.000 opgenomen. Hiervoor is een contractuele verplichting aangegaan van € 445.000. De investering kan worden verlaagd met € 55.000. Het groen wordt in 30 jaar afgeschreven. Deze maatregel geeft een jaarlijkse besparing van € 1.830 (2025), € 3.660 (2026), € 5.500 (2027), € 7.333 (2028).

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Door deze maatregel zal de vervanging achterstanden de komende jaren gelijkelijk oplopen, waardoor de technische kwaliteit B niet overal meer gehaald kan worden. Ook zal het beeld meer gaan versoberen.

Maatregel 3: Omvorming van gazon naar bermen €22.000

Door ¼ deel van het gazon (circa 6.5 ha) om te vormen naar berm (door frequentie van 28 maaierondes terug te brengen naar 1 tot 2 maaierondes). Kostenbesparing € 22.000.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Het eerder strak gemaaid gazon komt er aanzienlijk ruiger uit te zien, maar zorgt wel voor meer biodiversiteit.

Maatregel 4: De raad heeft in 2023 gekozen voor scenario Ambitieuw voor het extra aanplanten van 1.000 bomen in vier jaar tijd.

Kosten totaal € 1.830.000. Alternatief is om te kiezen voor scenario Regulier voor het aanplanten van 650 bomen in plaats van 1.000 in vier jaar tijd. Kosten totaal € 900.000.

Deze maatregel geeft een jaarlijkse besparing van afschrijvingen € 7.750 (2025), € 15.500 (2026), € 23.250 (2027), € 31.000 (vanaf 2028).

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Minder aanplant van extra bomen.

Maatregel 5:

Via subsidieregelingen op regionaal en landelijk overheidsniveau is onlangs een subsidie gerealiseerd van € 255.000. Deze subsidie niet inzetten ter vervanging van meer groen, maar inzetten als dekking van de uitgaven die zijn opgenomen onder de investeringen. Jaarlijkse besparing € 8.500 (afschrijving 30 jaar). Geen of minimale impact, laaghangend fruit

Maatregel 6: Verlagen ambitieniveau opvolging fixi-meldingen onderhoud groen

Door meer scherp te aan te brengen in de hoogte van de mate van dienstverlening en alleen te reageren op storingen kunnen we de inzet van personeel en uitgaven verminderen. Naar verwachting zal dit één FTE besparen € 70.000.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Niet alle en minder snel worden de fixi-meldingen afgehandeld.

Maatregel 7: Niet meer meedoen aan de Groen uitdaging (het tegelwippen NK, Groendoenplein) €10.000.

Geen of minimale impact, laaghangend fruit

Maatregel 8: Bij evenementen in de openbare ruimte komt het veelal voor dat plantvakken en het gazon worden beschadigd.

De schade kan worden verhaald op de organisator van het evenement. Middels een voor en nacontrole kan de schade worden beoordeeld en eventueel in rekening gebracht worden. Dit leidt tot een besparing van € 10.000.

Maatregel 9: Ambitie verlagen van Actief + naar Actief conform Hillegom en Lisse.

Deze ambitie hangt samen met het baggeren en betekent een lagere investering van € 74.000 jaarlijks.

De besparing bedraagt € 2.450 (2025), € 4.930 (2026), € 7.400 (2027), €9.870 (2028).

Beperkte impact, zie baggeren.

Maatregel 10: Het is mogelijk om een aantal investeringen te verschuiven naar latere jaren.

De besparing bedraagt € 15.930 (2025), € 11.950 (2026), € 7.970 (2027), €3.990 (2028).

Geen of minimale impact, laaghangend fruit.

Maatregel 11: Verminderen maaien bermen naar minimaal niveau om de verkeersveiligheid te kunnen borgen.

Impact, bestuurlijke keuze, bermen worden nu 1 soms 2 keer per jaar gemaaid. Nog minder maaien betekent alleen maaien van zichthoeken voor het verkeer en de stroken naast het fietspad zodat het onkruid niet omvalt op het fietspad. De vegetatie verruigt sterk, de mindere soorten onkruid nemen de overhand en de groenzones groeien dicht. Dit gaat ten koste van de leefbaarheid van de omgeving.

Maatregel 12: Het beschikbare exploitatiebedrag voor onderhoud van de bermen komt volledig te vervallen.

Het werkelijke benodigde exploitatiebedrag ligt circa 2 keer hoger, dus het voorgestelde beïnvloedbare bedrag in de huidige exploitatie is niet marktconform.

Indien de volledige beïnvloedbare ruimte wordt ingevuld als bezuiniging, betekend dit:

- Er worden geen bermen meer onderhouden, de bermen worden minder toegankelijk door hoogstand gras en (spontane) beplanting.
- De vrije zichtlijnen op verkeerskruisingen zowel wegen als fietspaden komt zwaar in het geding, leidt tot meer verkeersonveilige situaties,
- Bermen met hoge niet onderhouden grasbermen geeft een rommelig beeldkwaliteit en trekt zwerfafval aan en in het vervolg hiervan ongedierte.
- Parkeerplaatsen naast bermen worden ook niet gemaaid, bij het uitstappen betreedt de persoon in een hoge groene berm
- Fiets- en wandelpaden worden door overhangend groen 'overwoekerd', gevolg is dat er meer fixi-meldingen binnenkomen.
- Schouwpad langs de watergangen zijn niet meer zicht- en betreed baar, het hoogheemraadschap zal naar verwachting de gemeente hierop aanschrijven.
- Op langere termijn zal bos/ houtvorming ontstaan in de bermen
- Bermen worden vaak gebruikt om honden uit te laten, klachten voor grasaren in hun voet(zolen) door de hondeneigenaren is uit ervaring te verwachten

Maatregel 13: Niet meer ecologisch beheren van ecozones.

In Teylingen worden een aantal zones ecologisch beheerd. Voor de ecozones Koudenhoorn en Noordelijke randweg is hiervoor een verplichting aangegaan met het stiltegebied Natuur Netwerk Nederland en Provincie Zuid-Holland. Voor de overige ecozones kan worden gekozen om niet langer meer ecologisch te beheren. Dit geeft een jaarlijkse besparing van € 38.200.

Impact, bestuurlijke keuze: Het betekent dat de ecozones weer normaal beheerd worden en er geen aandacht meer is voor de ecologische ontwikkeling die de afgelopen jaren is ingezet. Denk hierbij aan de investeringen die zijn gedaan voor biodiversiteit en opleidingen van de binnen- en buitendienst. We wijken af van de VNG om ecologisch beheer te omarmen. Daarnaast kan dit negatieve publiciteit en aanzien van de gemeente tot gevolg hebben.

Maatregel 14: Bij het baggeren de specie in de bermen neerleggen en niet afvoeren (jaarlijkse besparing € 19.000).

Veel impact, fundamentele keuze: Lagere beeldkwaliteit voor de omgeving (zwarte bermen), bermen kunnen niet worden betreden (ook niet voor het uitlaten van honden), geeft veel stankoverlast, bij (langdurige) regen zal het bagger uitspoelen weer in de naast gelegen watergang, na het uitdrogen (naar een paar maanden) moet het residu wat achterblijft worden

afgevoerd, bermen moeten opnieuw worden ingezaaid en worden afgezet om gras te kunnen laten groeien, de opgebouwde ecologische waarde van de bermen die we hebben ingezet gaat volledig verloren, toename Fixi-meldingen.

Maatregel 15: Een heroverweging is het ambitieniveau voor klimaatadaptatie is voor Teylingen net als Hillegom en Lisse op Actief te zetten.

De Actief Plus in Teylingen aanpassen naar Actief vertaald naar de uitgangspunten in het PWKA betekent een structurele besparing van ca. € 60.000,- per jaar voor Teylingen.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: De consequentie is dat we bij het ontwerp van een watergang dan uitgaan van het opvangen van een piekbui van 70mm in plaats van 90mm. De 'schade' van deze besparing wordt beperkt door dat het hoogheemraadschap nu eist bij nieuwbouw dat er 90mm moet worden opgevangen en dit moet worden vertaald in elke vergunningsaanvraag van 1 januari 2024. Hiermee worden de investeringskosten verlegd naar de initiatiefnemer/aanvrager/ontwikkelaar.

Maatregel 16: Bijdrage aan Wandelnetwerk (€ 11.529; € 11.529; € 11.529)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze.

Op basis van het Gebiedsprogramma is een gezamenlijk wandelnetwerk gerealiseerd. Jaarlijks dragen de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk, Katwijk en Oegstgeest bij aan het beheer en onderhoud. Gemeente Lisse beheert het beschikbare budget en zorgt voor de uitvoering. De afgelopen jaren is er meer ingelegd dan uitgegeven. Daardoor is er voldoende budget om in de komende jaren aan de contractuele verplichtingen richting de eigenaren van de boerenlandpaden en aan het beheer en onderhoud te kunnen voldoen (+/- € 30.000 per jaar). In 2025 wordt een nieuw programma vastgesteld.

Maatregel 17: Bijdragen aan overige overheidsinstellingen (€ 4.000; € 4.000; € 4.000)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze.

Betreft een bijdrage aan regio fietsroute en het sloepennetwerk.

Maatregel 18: Budgetten niet benut (€ 35.606; € 35.606; € 35.606)

Minimale impact, laaghangend fruit. Diverse budgetten zijn in de afgelopen jaren niet benut. Bestaat uit: kosten recreatie projecten (€ 20.737), huur roerende goederen (€ 415), bijdrage overige instellingen en personen (€ 11.804), abonnementen, boeken en tijdschriften (€ 350), overige goederen en diensten (€ 2.300).

Maatregel 19: Verlagen onderhoudsbudget speeltuinen met € 10.000

De toestellen die niet meer veilig zijn weghalen, onderhoud kunstgras naar 2-jaarlijks, minder schoonmaken en omkatting naar meer groen. Het totale onderhoudsbudget bedraagt nu € 51.000.

Beperkte impact: Het effect is dat kinderen iets verder zullen moeten lopen voor hun favoriete speeltuin.

Maatregel 20: Minder speeltuinen vervangen.

Speeltuinen kunnen worden vervangen met gras en/of de toestellen die niet meer veilig zijn worden weggehaald. In de investeringsplanning is opgenomen dat er gemiddeld 6 speeltuinen per jaar worden vervangen (€ 33.000 per speeltuin). 1 speeltuin minder per jaar vanaf 2025 betreft een besparing in 2026 van € 2.200, € 4.400 (2027), € 6.600 (2028).

Beperkte impact: Het effect is dat kinderen iets verder zullen moeten lopen voor hun favoriete speeltuin.

Maatregel 21: Het stoppen van zwerfvuil ruimen in het groen. Dit geeft een besparing van € 60.000.

Impact, bestuurlijke keuze: De kwaliteit zal terugzakken onder niveau D en zal afhankelijk worden van vrijwilligers. Prullenbakken zullen worden verwijderd en er zal meer zwerfvuil komen, met al gevolg een onverzorgde wijk, recreatiegebied en lokt daarmee vandalisme uit. Mensen voelen zich onprettig en onveilig als hun straat er onverzorgd uitziet. De fix meldingen zullen toenemen, dit zal extra capaciteit vragen voor afhandeling.

Maatregel 22: Het stoppen van gazonmaaïen en 1x per jaar het gazon klepelen. Dit geeft een besparing van € 120.000.

Impact, bestuurlijke keuze: De kwaliteit zal terugzakken onder niveau D. Naast kapitaalvernietiging zal het gazon niet meer geschikt zijn als gebruik groen. Met name sporten, spelen en recreëren zal niet meer mogelijk zijn. Ook de uitwerpsel van honden blijven liggen omdat het ondoenlijk is om dit op te ruimen. Ook zal in de zomer bij droogte de kans op bermbranden toenemen. Bij verlaging van het onderhoudsniveau neemt de kans op een onverzorgd beeld toe en lokt vandalisme uit. Mensen voelen zich onprettig en onveilig als hun straat er onverzorgd uitziet. De fix meldingen zullen fors toenemen en zal extra capaciteit vragen voor afhandeling.

Maatregel 23: Boomgaten in verharding niet meer schoffelen. Dit geeft een besparing van € 55.000

Impact, bestuurlijke keuze: De kwaliteit zal terugzakken onder niveau D. Naast kapitaalvernietiging zullen de boomgaten gaan verruigen en zal het straatbeeld er onverzorgd gaan uitzien. Bij verlaging van het niveau neemt de kans op een onverzorgd beeld toe en lokt vandalisme uit. Mensen voelen zich onprettig en onveilig als hun straat er onverzorgd uitziet. De fixi-meldingen zullen fors toenemen, dit zal extra capaciteit vragen voor afhandeling.

Riolering

De uitgaven en inkomsten van de riolering is een gesloten systeem. Een maatregel op riolering leidt niet tot een besparing op de gemeentelijke begroting maar een lager riooltarief.

Voor het stedelijk waterbeheer heeft de gemeente een drietal zorgtaken, geborgd in de Omgevingswet (art. 2.16), namelijk:

- Het inzamelen en (naar de afvalwaterzuivering) transporteren van stedelijk afvalwater;

- De doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater op openbaar terrein;
- Het treffen van maatregelen op openbaar terrein om nadelige gevolgen van grondwaterstanden te voorkomen of te beperken.

Maatregel 1: Verlagen van de jaarlijkse storting in de voorziening vervanging riolering.

Jaarlijks storten we in de voorziening € 577.000. De consequentie van deze beoogde besparing is dat ingedikt wordt op het zogenaamde spaarpotje om fluctuaties in de rioolheffing op te vangen door pieken in de investeringen. Het gevolg daarvan is óf fluctuaties in de rioolheffing, óf niet meer 100% kostendekkend zijn vanuit de rioolheffing en voor rioolprojecten (zij het als initiatiefnemer, zij het als meegaand in een project van bijvoorbeeld wegen of mobiliteit) krediet uit de algemene middelen aan moeten vragen.

Maatregel 2: Kosten Het ene jaar inspecteren en andere jaar onderhouden van gemalen is een wijziging die al wordt doorgevoerd.

Gelet op de inschrijving van de aannemer op het onderhoudscontract hiervoor zou dit een besparing van ca. €30k tot €50k per jaar betekenen.

Maatregel 3: Bijdragen aan/ adviezen door derden (€94k) en overige goederen en diensten (€11.000).

De consequentie van deze beoogde besparing is dat wij de helft minder gebruik maken van ingenieursdiensten voor specialistische kennis onder andere op het vlak van doorrekenen van rioolstelsels, onderzoek naar het functioneren van rioolstelsels of voorzieningen daarin, begeleiding in uitvoering meerjarenonderhoudsplanning enzovoort. Dit kan worden opgevangen door dit binnen de investeringen op te vangen.

2.4 Verkeer en vervoer

Parkeren

Maatregel 1: Afstoten van parkeergarage Stationsplein

Fundamentele impact, bestuurlijke keuze. De P+R garage bij Station Sassenheim heeft een belangrijke functie in het OV-systeem. Treinreizigers zijn de grootste groep gebruikers van P+R Sassenheim. Bij een volledige afstoting naar een private partij is er mogelijk geen enkele zeggenschap meer over het parkeerregime. Als daar een betaald parkeren regime wordt ingevoerd vanuit een private partij met onaantrekkelijke tarieven of een tariefstructuur, kan dit zowel leiden tot minder reizigers die gebruik gaan maken van de trein als een hogere parkeerdruk in de omliggende gebieden.

Maatregel 2: Invoeren parkeerregime

Fundamentele impact, bestuurlijke keuze. Door een parkeerregime in te voeren is het mogelijk inkomsten te genereren. Zoals hierboven omschreven kan dit leiden tot minder reizigers die gebruik gaan maken van de trein als een hogere parkeerdruk in de omliggende gebieden. Nader

onderzoek wordt op dit moment uitgevoerd om verdere gevolgen in beeld te brengen en de potentiële inkomsten te definiëren.

Maatregel 3: Verlagen budget voor parkeren met € 13.000.

Geen impact: daadwerkelijke uitgaven zijn € 12.000 aan vergoedingen voor parkeerplaatsen in Voorhavenkwartier.

Verkeer en vervoer

Maatregel 1: Taakstellend budget voor verkeersmaatregelen € 5.000 (10%)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze niet alle verkeersmaatregelen worden uitgevoerd (totaal budget jaarlijks 52.000). Bijvoorbeeld markeringen alleen waar nodig, beperkt plaatsen van nieuwe fietspaaltjes, borden en nieuwe maatregelen.

Maatregel 2: Taakstellend budget voor verkeerseducatie € 10.000 (20%)

Dit budget wordt ingezet voor voorlichting, snelheidswaarschuwborden, verkeersexamen

Beperkte impact, bestuurlijke keuze Betreft een budget voor Verkeerseducatie € 40.000.

Bestuurlijke afweging om hier minder uitgaven voor te doen.

Maatregel 3: Bijdrage aan Holland Rijnland (€ 3.864; € 3.864; € 3.864)

Betreft een gemeenschappelijke regeling; taakstelling van 6% van het budget (zie uitkomst onderzoek FKGR).

Maatregel 4: Schrappen budget Advies- en onderzoekskosten + Bijdrage aan/adviezen door derden (€ 62.096; € 62.096; € 62.096)

Op dit budget is reeds een bezuiniging doorgevoerd, doordat het werkbudget wordt ingezet voor de Noordelijke Duin- en Bollenstreek.

De gemeenteraad van Teylingen heeft een mobiliteitsvisie en bijbehorend mobiliteitsplan inclusief uitvoeringsprogramma opgesteld. Voor onderzoeken noodzakelijk voor de voorbereiding van maatregelen is een structureel budget beschikbaar. Het is mogelijk dit budget te beïnvloeden.

De mate van concreetheid van budgetten neemt toe naarmate projecten meer naar uitvoering toe gaan. De budgetten in het FCL verkeersbeleid zijn bestemd voor de eerste initiërende fase. Dat betekent dat er een 'lump sum' voor onderzoek voor diverse projecten beschikbaar is gesteld door de raad. Deze zijn nog niet toe te rekenen aan concrete maatregelen.

In het mobiliteitsplan Teylingen staan de volgende speerpunten:

1. Verkeersveiligheid;
2. Toegang tot mobiliteit;
3. Ruimte voor recreëren;
4. Goede bereikbaarheid met prioriteit voor lopen, fietsen en OV;
5. Parkeren als sturend middel;

6. Actieve mobiliteit;
7. MaaS en deelmobiliteit;
8. Elektrisch rijden;

Er worden maatregelen op lokaal en regionaal niveau uitgewerkt. In het kader van Mobiliteit Noordelijke Duin- en Bollenstreek zijn afspraken gemaakt tussen de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk en Katwijk, de provincie Zuid-Holland en Holland Rijnland.

De lokale maatregelen zijn beïnvloedbaar. Dit kan op verschillende manieren:

- schrappen van ambities. Dit is een bestuurlijke keuze. Na de bestuurlijke keuze kan door de ambtelijke organisatie een inschatting gemaakt worden van het effect op het benodigde budget;
- het opleggen van een taakstelling. Het ambtelijk apparaat zal dan op basis van de taakstelling met een voorstel komen richting het bestuur voor aanpassing van het mobiliteitsplan.

Daarnaast zijn er wellicht mogelijkheden om door middel van een investering, efficiënter te werken. Een (nog niet uitgewerkt) voorbeeld is de aanschaf van een scanauto. Deze kan ingezet worden voor bijvoorbeeld parkeeronderzoeken, maar ook een scan maken van de staat van de infrastructuur of ingezet worden voor handhaving.

Impact, bestuurlijke keuze: het niet volledig uitvoeren van het mobiliteitsplan heeft gevolgen voor verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Het risico op ongevallen wordt groter. Dit kan leiden tot extra kosten voor de gemeente. Een slechte bereikbaarheid kan een negatief effect hebben op de economische ontwikkeling van de regio. Daarnaast zijn zowel verkeersveiligheid als bereikbaarheid onderwerpen die leven in de samenleving, zowel bij inwoners als bedrijven. Het schrappen van speerpunten op deze terreinen kan van invloed zijn op het imago van de gemeente.

Maatregel 5: Verlagen van het onderhoudsbudget voor straatmeubilair (€ 10,000).

Nadere afspraken kunnen worden gemaakt over het kwaliteitsniveau en de spreiding van het straatmeubilair. Het budget voor straatmeubilair bedraagt € 37.000

Beperkte impact, bestuurlijke keuze: Mogelijk wordt straatmeubilair niet vervangen in afgesproken gebieden.

Maatregel 6: Reclame-inkomsten (Centercom) A0 borden is niet opgenomen in de begroting.

Met het aflopen van het contract zijn de inkomsten afgeraamd. De opbrengsten moeten nader worden onderzocht. Inschatting € 20.000.

Geen of minimale impact, laaghangend fruit

Maatregel 7: Verlagen niveau straatreiniging naar C-niveau

Er zijn met de raad afspraken gemaakt over de kwaliteit van de reiniging. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op beeldkwaliteit niveau B, gebaseerd op de CROW methodiek, onderhoud openbare ruimte. In Teylingen wordt de straatreiniging uitgevoerd door Heemskerk. Dit contract loopt af op 1 april 2025. Als dit contract opnieuw wordt aanbesteed is de verwachting dat de aanneemsom € 100k- €150k hoger zal liggen door de marktbewegingen en inflatie.

Het verlagen naar een C-niveau heeft een grote impact op de riolering en de veiligheid van inwoners. Doordat de straten niet meer worden gereinigd of op een laag niveau betekent het dat de riolering verstopt raakt, grote plassen op straat. In de situatie van hevige buien de straten onder water komen te staan. De onderhoudskosten, vervanging van riolering en de fixi-meldingen gaan omhoog. Per saldo is de financiële impact beperkt, eerder negatief dan positief.

Maatregel 8: Aanpassen van het dimregime van de openbare verlichting (gemiddeld 10% - meer en langer dimmen in de nacht).

De besparing in Teylingen is 47.000kWh, € 14.300. Beperkte impact

Maatregel 9: Verlichting dagelijks 10 minuten later inschakelen en 10 minuten eerder uitschakelen.

De besparing in Teylingen is € 4.300. Beperkte impact

Maatregel 10: De openbare verlichting binnen de gemeente wordt permanent uitgeschakeld.

Dit is het meest extreme scenario. Er zijn veiligere scenario's mogelijk, zie besparingsmaatregelen rondom dimmen en later inschakelen. Op basis van 7660 lichtpunten, gemiddeld 35 Watt, 4.150 Branduren per jaar geeft dit een besparing van € 275.000. Andere scenario's zijn mogelijk door bepaalde openbare verlichting uit te zetten. De mogelijkheden en de kosten daarvan moeten nader worden onderzocht.

Maatregel 11: Het verlagen van het onderhoudsbudget naar € 0, geeft een verlaging van uitgaven van € 192.000.

Hierbij moet wel rekening gehouden worden dat er bij schades en gevaarlijke situaties budget beschikbaar zal moeten zijn om dit op te lossen. Om dit goed in te kunnen schatten zijn er geen ervaringsgegevens beschikbaar. Ook hier geldt dezelfde aansprakelijkheid zoals genoemd in de voorgaande besparing.

Geldt voor maatregel 10 en 11: Veel impact fundamentele keuze: Volgens het Burgerlijk Wetboek (boek 6) kan de wegbeheerder, in dit geval de gemeente, aansprakelijk worden gesteld voor letsel en schade als de openbare verlichting niet voldoet aan de eisen die men in de gegeven omstandigheden daaraan mag stellen. Dit geldt vooral voor de ondersteuning van de verkeersveiligheid door openbare verlichting. Als de openbare verlichting bijvoorbeeld niet of niet goed werkt - en dit leidt tot gevaarlijke situaties of ongevallen - kan de gemeente hiervoor verantwoordelijk worden gehouden. De gemeente moet dan aantonen dat zij in redelijkheid niets te verwijten valt op het gebied van verlichtingskwaliteit en onderhoud.

Het doven van de openbare verlichting leidt tot een verhoogd risico op inbraken, klachten, claims en gevoel van onbehagen in de avond/nacht. Te verwachten is dat afhandeling leidt tot veel extra werk en inspanning aan gemeentelijke zijde. Daarnaast leidt het staken van onderhoud op openbare verlichting tot een risico op ongevallen als gevolg van een niet deugdelijke en veilige verlichtingsinstallatie.

Klachten van winkeliers en ondernemingen: Openbare verlichting vergroot de leefbaarheid van een centrumgebied. Een warme lichtkleur in de avond draagt in positieve zin bij aan het verblijf van burgers in de avonduren en dien ten gevolge indirect aan het welzijn en de omzet van winkeliers en ondernemingen binnen de gemeente.

Maatregel 12: De resterende investeringen in openbare verlichting reduceren naar € 0 euro per jaar (het meest extreme scenario voor investeringen).

Dit geeft de volgende besparing per jaar:

	2026	2027	2028	2029
Lagere kapitaallasten	€ 78.428	€ 95.651	€ 115.716	€ 132.716
Stijging onderhoudskosten	-€ 7.000	- € 14.000	-€ 21.000	-€ 28.000
Totale besparing	€ 71.428	€ 81.651	€ 94.716	€ 104.716

Veel impact fundamentele keuze

Door de groei van achterstallige palen zullen de (achterstallige) onderhoudslasten toenemen. Ook speelt een verhoogd veiligheidsrisico. Daar tegenover heeft Teylingen in de afgelopen jaren ingezet op het verleden van de armaturen om een energiebesparing te kunnen realiseren. Voor 95% van de armaturen is dit gerealiseerd.

Niet investeren leidt tot een "winst" op de korte termijn, maar een verlies op de langere termijn vanwege uitstel van maatregelen die besparingen geven op energiekosten en onderhoudskosten.

Maatregel 13: Economische levensduur van lichtmasten oprekken naar 50 jaar in plaats van 40 jaar.

De besparing in Teylingen is op basis van een inschatting € 9.000.

Beperkte impact.

Maatregel 14: Verlagen investeringsbedragen openbare verlichting € 800.000, jaarlijks € 40.000.

In Teylingen is de afgelopen jaren ingezet op het verleden van de armaturen om energiebesparing te kunnen realiseren. Voor 95 % van de armaturen is dit gerealiseerd. Het nieuwe beleidsplan openbare verlichting wordt momenteel opgesteld en in Q3 2025 aangeboden aan de raad. Beperkte impact. Op basis van een inschatting is de verwachting dat dit bedrag bespaard kan worden.

Maatregel 15: Economische levensduur van lichtmasten oprekken naar 50 jaar in plaats van 40 jaar.

In de begroting wordt geen onderscheid gemaakt tussen armaturen en lichtmasten en worden de totale begrote investeringsbedragen afgeschreven in 20 jaar. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen armaturen in 20 jaar en lichtmasten in 40 jaar. Inschatting moet nog worden gemaakt.

Maatregel 16: fietspaden niet meer strooien.

Grote impact: Dit betekent meer ongevallen voor fietsers met het effect dat er niet meer gefietst kan worden met als gevolg meer autoverkeer en fixi-meldingen.

Maatregel 17: Verlagen budget adviezen onderhoud kunstwerken civiel naar € 0.

Er moet incidenteel onderzoek worden gedaan naar de staat van civiele kunstwerken. Aangezien dit niet jaarlijks nodig is stellen we voor om het structurele budget te laten vervallen van € 10.000. Beperkte impact.

Maatregel 18: Niet uitvoeren van gepland groot onderhoud aan civiele kunstwerken.

In plaats daarvan zal er alleen gereageerd worden op meldingen van inwoners en gebruikers. Dit beleid heeft echter gevolgen voor de staat en uitstraling van de civiele kunstwerken. De besparing is € 200.000 per jaar.

Fundamentele keuze, grote impact:

De verwachte gevolgen zijn onder andere:

- Vervuiling en versnelde verrotting van houten onderdelen.
- Versnelde corrosie van metalen delen.
- Instorting van delen of het gehele kunstwerk.
- Een verhoogd risico op letsel, variërend van splinters en kleine snijwonden tot zeer ernstig of fataal letsel bij het instorten van een (deel van een) brug.
- Toename van materiële schade.
- Grote of meerdere schadeclaims (bedrijven zijn niet of moeilijk bereikbaar, schade aan auto's, woonwijken zijn niet of slecht bereikbaar voor bewoners, maar ook voor nood- en hulpdiensten).

Daarnaast wordt een toename van meldingen verwacht over overlast door bijvoorbeeld losliggende planken en lokale verzakkingen. In sommige gevallen zullen bruggen moeten worden afgesloten om ernstig letsel of schade te voorkomen, wat de mobiliteit van bijvoorbeeld ouderen ernstig kan belemmeren. Niet tijdig vervangen of onderhouden kan leiden tot hogere herstelkosten door bijkomende schade en/of stijging van de kosten voor materiaal, materieel en uurloon.

Wettelijk kader:

Het uitvoeren van de onderstaande acties leidt ertoe dat we in bepaalde gevallen niet voldoen aan artikel 16 van de Wegenwet;

De gemeente is verantwoordelijk voor het in goede staat houden van de wegen binnen haar gebied, met uitzondering van de wegen die door het Rijk of een provincie worden onderhouden, die bedoeld zijn in artikel 17, en de wegen waarop door een ander tol wordt geheven.

De gemeente kan als wegbeheerder aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit onvoldoende wegonderhoud. De wettelijke basis voor deze aansprakelijkheid kan artikel 6:174 BW of artikel 6:162 BW zijn;

De wegbeheerder is verantwoordelijk voor de gebrekkige toestand van de openbare weg. Er is sprake van een gebrek wanneer de weg niet voldoet aan de eisen die in de gegeven omstandigheden aan de weg mogen worden gesteld. Bij het vaststellen van de aansprakelijkheid is de rol van wegbeheerder van belang; schuld of verwijt voor de gebrekkige toestand is niet noodzakelijk.

Maatregel 19: Voor de gemeente Teylingen staat een inspectie van de civiele kunstwerken gepland voor 2027. Door deze inspectie in 2027 niet uit te voeren, zal er een (tijdelijke) besparing zijn van; De besparing is € 46.200,00

Bestuurlijke keuze, de gevolgen zijn echter dat er geen vroege signalering zal zijn van onverwacht snel optreden van houtrot, tekenen van betonaantastingen en gebreken die sinds de laatste inspectie zijn ontstaan. Dit zal leiden tot een verhoogd risico op schade en letsel, evenals grotere hersteloperaties in een later stadium. De inspectie zal op een later moment alsnog uitgevoerd moeten worden om een goed beeld te behouden van de onderhoudstoestand van de kunstwerken. De planning van onderhoud en vervangingen binnen de beheerplannen van de verschillende gemeenten is gebaseerd op deze inspecties.

Maatregel 19: Hogere opbrengsten degeneratie-inkomsten € 100.000.

In 2023 en 2024 heeft de gemeente meer degeneratie-inkomsten ontvangen. Partijen zoals bijv. Alliander en Glasvezel reken de weg en trottoirs op voor het aanleggen van leidingen. Dit betekent wel dat er meer onderhoud aan de wegen moet worden gepleegd. Met het oog op de energietransitie verwachten wij meer inkomsten en daarmee onderhoud. Per saldo verhogen we de inkomsten vanaf 2025 met € 100.000. Aanvullend kiezen we om medewerkers in vaste dienst te nemen, wat een kostenbesparing van zo'n 15.000€ meebrengt.

Maatregel 20: Afschrijvingstermijn wegen nieuwe investeringen verhogen van 20 jaar naar 30 jaar.

Bij de aanleg van nieuwe wegen kan de afschrijvingstermijn worden verhoogd naar de technische levensduur van 30 jaar.

€ 156.000 (2025), € 207.000 (2026), € 226.000 (2027), € 226.000 (2028)

Beperkte impact.

- Geen wettelijk kader, maar vastgesteld oor de raad. Verschuiven of verlagen investeringen. In het investeringsplan zijn de volgende investeringen opgenomen:
- GVVP B32 Maatregelen langzaam verkeer 2023 € 148.000, uitvoeringsprogramma mobiliteit, investering in 2025, afschrijving € 7.410 vanaf 2026.
- GVVP V17 Herinrichting Oosthoutlaan 2022 € 200.000, omvormen naar 30km zone, investering in 2025, afschrijving € 10.000 vanaf 2026.
- GVVP V18 Herinrichten Hoofdstraat Noord SH 2022 € 793.000, afschrijving € 39.634 vanaf 2026.
- Herinrichting van Alkemadelaan Narcissenlaan € 610.000, afschrijving € 30.500 vanaf 2028.

- Mobiliteit 2022 € 2,1 miljoen, uitvoering mobiliteitsplan, afschrijving € 105.000 vanaf 2027.

Maatregel 21: verlagen onderhoudsbudget wegen met 50%. De besparing betreft € 650.000.

De kwaliteit van de infrastructuur zal snel achteruitgaan. Momenteel wordt een gemiddeld niveau B aangehouden, maar zonder onderhoud zullen wegen en trottoirs steeds verder verslechteren. Kleine scheuren en verzakkingen groeien uit tot grote schade, kuilen en losliggende tegels, waardoor de openbare ruimte onveilig en onaantrekkelijk wordt. Er zal alleen nog maar worden gereageerd op fixi-meldingen.

Veiligheidsrisico's en juridische gevolgen

Slecht onderhouden wegen maken het moeilijker en gevaarlijker voor voetgangers, fietsers en automobilisten om zich veilig door de gemeente te verplaatsen. De kans op ongelukken neemt fors toe, wat niet alleen leidt tot letsel en schade, maar ook tot een stijging van de aansprakelijkheidsclaims tegen de gemeente.

Economische en sociale gevolgen

De verslechterde bereikbaarheid en uitstraling van de openbare ruimte kunnen zorgen voor een afname in de waarde van woningen en bedrijfsruimtes. Winkeliers en horeca zullen minder bezoekers trekken, waardoor de lokale economie schade oploopt. Dit kan op termijn leiden tot meer leegstand en een gevoel van achteruitgang bij inwoners.

Ook het sociale leven wordt beïnvloed. Onveilige en slecht onderhouden straten kunnen leiden tot een afname van ontmoetingen in de buitenruimte en een gevoel van onveiligheid, vooral in de avonduren. Dit kan het gemeenschapsgevoel aantasten en bijdragen aan een negatieve spiraal van verloedering en afnemende betrokkenheid van bewoners.

Langetermijngevolgen en kosten

Hoewel het stopzetten van onderhoud op korte termijn kosten bespaart, zal het op langere termijn leiden tot hogere herstelkosten. Wegen die te lang niet worden onderhouden, kunnen niet meer met eenvoudige reparaties worden hersteld en moeten volledig worden vernieuwd, wat veel duurder is.

2.5 Wonen

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Grexen

Grexen zijn alleen bekeken indien deze zich nog in de startfase bevinden. Voor Teylingen zijn dit Grex Nieuw Boekhorst (gestart in 2023) en Grex Langeveld (gestart in 2024)

Grex Nieuw Boekhorst

- Deze Grex sluit af met een positief resultaat. Stopzetten brengt per saldo kosten met zich mee en levert geen besparingen op.
- Verhogen uurtarieven (doorbelasting plankosten) levert wel een besparing op in de exploitatie maar verslechtert het rendement van de Grex.
- Verhogen raming opbrengsten. Door de Commissie BBV is voorgeschreven dat de opbrengsten gebaseerd moeten zijn op realistische ramingen.

Greex Langeveld

- Deze Grex is verlieslatend (700k). Echter nu stopzetten levert een nog negatiever resultaat op (1,5 mln).
- Verhogen uurtarieven (doorbelasting plankosten) levert wel een besparing op in de exploitatie maar verslechtert het rendement van de Grex.
- Verhogen raming opbrengsten. Door de Commissie BBV is voorgeschreven dat de opbrengsten gebaseerd moeten zijn op realistische ramingen.

Maatregel 1: Onterechte indexatie Bloementuin balans (€ 1.210; € 1.210; € 1.210)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Voor het budget aanschaf/ vervanging duurzame goederen resteert enkel nog het bedrag van indexatie, deze kan zonder impact worden bezuinigd.

Wonen en bouwen**Maatregel 1: Stoppen met de inzet van een doorstroomadviseur (€ 5.800; € 5.800; € 5.800)**

Geen wettelijk kader. Beperkte impact, bestuurlijke keuze.

In samenwerking met Stek wordt een doorstroomadviseur ingezet ten behoeve van uitvoering Woonbeleid. De gemeenten dragen de helft van de kosten hiervan, Stek betaalt de andere helft. De doorstroomadviseur heeft als doel meer sociale huurwoningen beschikbaar te krijgen voor gezinnen.

Maatregel 2: Stoppen met de aftopping van hoge huren voor grote woningen voor grote gezinnen i.v.m. huisvesting statushouders (€ 6.000; € 6.000; € 6.000)

Het huisvesten van statushouders is een wettelijke taakstelling (huisvestingswet), deze lokale afspraak echter niet. Beperkte impact, bestuurlijke keuze.

Met Stek is per gemeente een afspraak gemaakt dat zij gedurende de periode juni 2023 tot juni 2025, 2 woningen uit de hoogste sociale huurklasse en/of middenhuur aftoppen tot de 2e betaalbaarheidsgrens om grote gezinnen (7+ personen) in te huisvesten. De gemeente betaalt het verschil in huurprijs gedurende 2 jaar. Voor 1 juni 2025 treden partijen in overleg of zij deze afspraken verlengen, beëindigen of anders vormgeven.

Maatregel 3: Geen nieuwe startersleningen en duurzaamheidleningen verstrekken (€ 0, € 0, € 0)

Geen wettelijk kader. Beperkte impact, bestuurlijke keuze.

Betreft uitgaven (beheervergoedingen) voor het voeren van startersleningen en duurzaamheidleningen door SVN; vaste beheersvergoeding en vergoeding RC afhankelijk van uitstaand bedrag. Als gestopt wordt met het verstrekken van nieuwe leningen blijven deze uitgaven doorlopen tot in het geval van startersleningen max 30 jaar na de laatste verstrekte starterslening. Op korte termijn is daarmee geen mogelijkheid te besparen, wel zullen op de lange termijn de totale beheervergoedingen jaar-op-jaar afnemen.

Maatregel 4: Bijdrage aan Holland Rijnland (€ 1.402, € 1.402, € 1.402)

Betreft een gemeenschappelijke regeling; taakstelling van 6% van het budget (zie uitkomst onderzoek FKGR).

Maatregel 5: Verlagen budget Bouw-, woning- en welstandstoezicht en handhaving (€ 10.000; € 10.000; € 10.000)

Minimale impact, laaghangend fruit. In de afgelopen jaren is het budget niet volledig benut.

Maatregel 6: Verhoging inkomsten (€ nader te bepalen)

We zien twee mogelijkheden die kunnen resulteren in een verhoging van de baten. Deze opties zullen eerst nader onderzocht moeten worden om de daadwerkelijk impact vast te stellen. Daarbij is het goed om te benoemen dat een aanpassing van de legesverordening noodzakelijk is om de opties door te kunnen voeren.

- Kostendekkendheid percentage leges verhogen; door het verhogen van de leges is het mogelijk het kostendekkendheid percentage te verhogen van de activiteiten die t.b.v. het verstrekken van de vergunningen worden uitgevoerd.
- Verbreding leges plichtige activiteiten; door leges voor een breder scala aan activiteiten op te leggen is het mogelijk om de totale baten te verhogen.

3. BEDRIJFVIGHEID

3.1 Lokale economie

Economische promotie

Maatregel 1: Bloemencorso (€ 61.318; € 61.318; € 61.318)

Fundamentele impact, bestuurlijke keuze. Jaarlijks wordt er een bijdrage gedaan in de vorm van een wagen voor het Bloemencorso. Daarnaast wordt een bijdrage aan de kosten van het Bloemencorso gedaan. Voor beide geldt dat er geen verplichting is om hier uitvoering aan te geven. Het niet-deelnemen heeft wel maatschappelijke gevolgen omdat dan het bloemencorso de kosten mogelijk niet zou kunnen dragen. Het Bloemencorso van de Bollenstreek trekt jaarlijks ruim 1 miljoen bezoekers van over de hele wereld.

Maatregel 2: Bijdrage aan Stichting VVV Warmond (€ 7.656; € 15.312k; € 22.968)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. De Stichting VVV Warmond krijgt een subsidie van het uitvoeren van de toeristische promotie en marketing van Teylingen. Subsidie kan in een periode van 4 jaar worden afgebouwd.

Maatregel 3: Onterechte indexaties (€ 11.730; € 11.730; € 11.730)

Minimale impact, laaghangend fruit.

Maatregel 4: Ontwikkelen gebiedsvisie campingcomplex (€ 0; € 25.000; € 25.000)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Vanaf 2027 is € 25.000 opgenomen voor het ontwikkelen van een gebiedsvisie op het campingcomplex. Voor dit budget is reeds eerder besloten om deze in 2025 en 2026 af te ramen.

3.2 Regionale economie

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Maatregel 1: Verlagen werkbudget contactfunctionarissen (€ 11.228; € 11.228; € 11.228)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Betreft een werkbudget van de contactfunctionarissen om initiatieven vanuit bedrijven te ondersteunen. Er zijn hier geen verplichtingen aan verbonden. Voorbeelden van uitgaven zijn een bijdrage aan het business platform Teylingen (feestverlichting Voorhout), bijdrage aan diverse initiatieven rondom de Duin en Bollen Vierdaagse, advertentievergoeding Stationskoffiehuis.

Maatregel 2: Inzet marktmeester (€ 15.600; € 15.600; € 15.600)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. De inzet van de marktmeester ligt op dit moment bij een externe partij. Dit kan ook teruggenomen worden in eigen beheer als onderdeel van het takenpakket van de boa's. Dit betreft een beperkte impact voor de ondernemers. Een marktmeester is op grond van de marktverordening wel een verplichting door de raad vastgesteld.

Economische ontwikkeling

Maatregel 1: Onterechte indexatie (€ 30.060; € 30.060; € 30.060)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Er zijn onterechte indexaties doorgevoerd.

Maatregel 2: Bijdrage Projecten Uitvoeringsprogramma Economic Board Duin- en Bollenstreek (€ 165.000; € 165.000; € 165.000)

Impact, bestuurlijke keuze. In de overeenkomst met de EBDB is vastgelegd dat jaarlijks een projectenbudget wordt toegekend, dit is beïnvloedbaar. In de overeenkomst is opgenomen dat het bedrag afhankelijk is van de toekenning door de gemeenteraad. Een eventuele wijziging van het bestaande bedrag zal in overleg met de overige 4 gemeenten moeten plaatsvinden. Het geheel bezuinigen op het projecten budget heeft tot gevolg dat de Economic Board geen uitvoering kan geven aan haar opdracht. Een gedeeltelijk bezuiniging beperkt de opdracht maar kan eventueel worden opgevangen door extra cofinanciering.

De bijdrage is dus beïnvloedbaar, maar er zijn afspraken over met de andere 4 gemeenten waarbij een verdeelsleutel is afgesproken. Deze verdeelsleutel kan alleen aangepast worden door alle 5 gemeenten. Daarnaast als er geen projectengeld meer wordt overgedragen aan de EBDB kan zij geen uitvoering meer geven aan haar opdracht maar blijft wel de verplichting bestaan om de governance van € 55.000 te financieren.

Maatregel 3: Exploitatiebijdrage St. Greenport Duin- en Bollenstreek (€ 36.000; € 36.000; € 36.000)

Impact, bestuurlijke keuze. Voor de Stichting Greenport is een bedrag van €36.000 (beïnvloedbaar) per jaar beschikbaar. Er loopt een integratieproject met de EBDB. Besluitvorming over de bijdrage van €36.000 na 2025 heeft nog niet plaatsgevonden. Financiering van de Greenport vindt op gelijke basis plaats door de 5 gemeenten uit de Bollenstreek.

Maatregel 4: Onterechte indexatie Centrumvisie Teylingen – kleine activiteiten (€ 13.815; € 13.815; € 13.815)

Geen of minimale impact, laaghangend fruit. Voor het budget overige goederen en diensten resteert enkel nog het bedrag van indexatie, deze kan zonder impact worden bezuinigd.

4. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

4.1 Bestuur en regionale samenwerking

Bestuur

Maatregel 1: Verlagen budget overige goederen en diensten (€10.000; €10.000; €10.000)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Vanuit deze post worden diverse activiteiten bekostigd zoals de eindejaar bijeenkomst en het raadsuitje. Tot nu toe is er een onderbesteding van het begrote bedrag, waardoor € 10.000 bespaard zou kunnen worden zonder directe impact.

Maatregel 2: Fractiebudgetten

Juridische grondslag:

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (artikel 3.3.3)

Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2017 (art. 5).

Verordening rechtspositie wethouders raads- en commissieleden Teylingen 2017 (paragraaf 2)

= deels beïnvloedbaar.

De fracties ontvangen jaarlijks een financiële bijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie (het fractiebudget). De fractiebudgetten maken onderdeel uit van de post 'overige goederen en diensten' van de griffie. Momenteel is de hoogte € 1.000 per raadslid en burgerlid (€ 31.000 totaal). De raad kan zelf de hoogte van het fractiebudget bepalen. Van de fractieondersteuning is wisselend gebruik gemaakt. Er zijn fracties die (bijna) het volledige bedrag inzetten, er zijn ook fracties die er geen gebruik van maken. Het budget is bedoeld voor zaken als (individuele) coaching, scholing, verdieping raadswork en (fractie) activiteiten met inwoners. Vermindering van het budget leidt tot minder mogelijkheden voor fracties en individuele raadsleden om zich te laten scholen en ondersteunen bij het raadswork.

Maatregel 3: Raadscommunicatie

Activiteiten op het gebied van raadscommunicatie maken onderdeel uit van de post 'overige goederen en diensten' van de griffie. De activiteiten voor raadscommunicatie staan beschreven in het Raadscommunicatieplan. Het gaat om activiteiten als de Cursus Politiek Actief (€ 6.000), Gast in de Raad en de Kindergemeenteraad (€ 2.000). De raad kan ertoe besluiten om minder invulling te geven aan raadscommunicatie. Hierdoor worden inwoners minder geïnformeerd over wat de gemeenteraad is en doet.

Maatregel 4: Overige goederen en diensten (€ 20.740; € 20.740; € 20.740)

Minimale impact, laaghangend fruit. Geen uitgaven in de afgelopen jaren. Budget kan worden bezuinigd zonder impact.

Maatregel 5: Energiemonitor (€ 21.800; € 21.800; € 21.800)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. In verband met het ontbreken van een energie expert binnen HLTsamen is de hulp ingeschakeld van Energiemissie. Dit bedrijf helpt ons met het monitoren van het verbruik van onze aansluitingen, controleert voor ons de energiefacturen, helpt ons met het clusteren van gas-en elektra aansluitingen binnen één WOZ object en geeft advies. Het niet inzetten van deze partij zal leiden tot hogere (onterechte) kosten en minder inzicht in het energieverbruik. Het contract is jaarlijks opzegbaar, dus een mogelijke besparing, echter is binnen de gemeenten geen vervangende expertkennis in huis.

Maatregel 6: Contributies en lidmaatschappen (€ 830; € 830; € 830)

Fundamentele impact. Geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. De burgemeester en wethouders zijn aangesloten bij beroepsverenigingen. Wanneer zij niet zijn aangesloten kunnen zij geen gebruik maken van de diensten van deze verenigingen (zoals de collectieve belangenbehartiging, congressen en bijeenkomsten). Het budget wordt jaarlijks reeds overschreden met +/- € 2.000.

Maatregel 7: Opleidingskosten, deelname congressen (€ 16.955; € 16.955; € 16.955)

Beperkte impact. Geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. De burgemeester en wethouders zouden geen gebruik meer kunnen maken van opleidingsmogelijkheden (zoals coaching en workshops). Daarnaast zou het jaarlijks congres van de VNG niet kunnen worden bezocht.

Maatregel 8: Overige goederen en diensten (€ 10.354; € 10.354; € 10.354)

Beperkte impact. Geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. Betreft een werkbudget, welke voornamelijk wordt besteed aan catering. Is in de afgelopen jaren niet volledig besteed.

Maatregel 9: Onvoorzien (€ 10.000; € 10.000; € 10.000)

Beperkte impact. Geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. Betreft een werkbudget, welke in 2024 niet volledig is besteed. In voorgaande jaren is hier bijvoorbeeld het jubileum van de burgemeester mee bekostigd of is er een bijdrage overgemaakt op Giro555 (aardbeving Turkije en Syrië).

4.2 Dienstverlening

Beheer overige gebouwen en gronden

Geen besparingsmogelijkheden mogelijk op deze taakomschrijving.

Burgerzaken

Maatregel 1: Naturalisatie (€ 2.000; € 2.00; € 2.000)

Tegenover de uitgaven van dit product staan ook inkomsten. Voor deze aanvragen wordt een standaard landelijk tarief betaald waarvan een gedeelte door de gemeente gehouden kan worden. Daarnaast is er geen mogelijkheid om het aantal aanvragen te verlagen. Een inwoner wendt zich tot de woongemeente als men aan de eisen voor het verkrijgen van het Nederlanderschap voldoet. Daar ligt wet- en regelgeving aan ten grondslag. Bij de naturalisatieceremonie, waarbij het koninklijk besluit die het Nederlanderschap verleent feestelijk wordt aangeboden, wordt als present een Nederlandse vlag met vlaggenstok en vlaggenhouder cadeau gedaan. Op dit cadeau kan bezuinigd worden (besparing 2.000).

Maatregel 2: Burgerlijke stand (€ 1.500; € 1.500; € 1.500)

Tegenover de kosten van dit product staan regelmatig ook inkomsten. De aangiften van bv. geboorten, erkenning en overlijden zijn kosteloos. De verwerking van een echtscheiding ook. Een uittreksel van de burgerlijke stand heeft een landelijk vastgesteld tarief. De prijs voor een huwelijk is kostendekkend vastgesteld en wordt jaarlijks met de legesverordening opnieuw vastgesteld. Voor huwelijken worden speciale pennensets en trouwboekjes ingekocht maar deze worden ook weer verkocht en zijn verrekend in de kostprijs. Met een geboorteaangifte krijgt men een klein presentje. Om te bezien of er bezuinigd kan worden kan opnieuw een onderzoek naar de kostendekkendheid van de huwelijkskostprijs worden gedaan, het zou een hogere kostprijs kunnen opleveren (maar ook een lagere). Ook kan men overwegen om geen presentje meer te geven bij een geboorteaangifte (besparing 1.500).

5. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

5.1 Algemene dekkingsmiddelen

Belastingen overig

Maatregel 1: Invoeren Hondenbelasting (€ 170.000; € 170.000; € 170.000)

Het invoeren van hondenbelasting is mogelijk. Gezien de opbrengsten bij de buurgemeente zou dit een opbrengst kunnen zijn van € 200.000.

De hondenbelasting is een aangiftebelasting, zodat de hondeneigenaren zelf aangifte moeten doen. Door controle op honden te doen in de gehele gemeente kan een maximale opbrengst worden gehaald. Deze kosten voor de gehele gemeente eenmalig en daarna elk jaar een derde. Kosten totale gemeente + € 40.000, een derde maximaal € 15.000 per jaar.

Kosten voor oplegging en invordering zijn maximaal € 15.000 per jaar.

Ingaande 2009 afgeschaft.

Maatregel 2: Invoeren Toeristenbelasting (€ 175.000; € 175.000; € 175.000;)

Het invoeren van verblijfbelasting is mogelijk. Gezien de aantallen B&B's, hotel(s) en arbeidsmigranten is een opbrengst te genereren van zo'n € 200.000.

De verblijfbelasting of toeristenbelasting is een aangiftebelasting, zodat de eigenaar etablissement zelf aangifte moeten doen. De controle kan intensief zijn.

Kosten voor oplegging en invordering zijn maximaal € 25.000 per jaar.

Maatregel 3: Maximalisering OZB opbrengsten - onbenutte belastingcapaciteit (€ 5.485.216)

Om in aanmerking te komen voor een extra bijdrage uit het Gemeentefonds, de zogenaamde artikel 12 Financiële verhoudingswet procedure, moet de gemeente een redelijk niveau hebben voor eigen inkomsten. Om te bepalen of een gemeente hiervoor in aanmerking kan komen moet het minimaal percentage zijn. Dit is voor de begroting 2025 vastgesteld op 0,1595%.

Rekening houdend met de bekende WOZ-waarde en de geraamde OZB-opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit OZB voor 2025 € 5.485.216.

Door maximalisering kan de kwijschelding stijgen, voor OZB-eigenaren woningen zal dit minimaal zijn.

Op het moment dat een procentuele stijging van het OZB tarief wordt overwogen, zou dit leiden tot onderstaande extra opbrengsten:

Teylingen	1%	5%	10%	15%	25%
OZB	102.064	510.320	1.020.639	1.530.959	2.551.599

Het rekentarief dat wordt toegepast in de verdeling van het gemeentefonds kan worden gezien als de ondergrens van het op te leggen OZB-tarief. Verschillen in OZB-capaciteit tussen gemeenten worden namelijk in de verdeling van het gemeentefonds verevend via vaste rekentarieven. Op basis van deze rekentarieven worden de te verwachten OZB inkomsten vastgesteld, waarop de verdere verdeling van het gemeentefonds wordt aangepast. Momenteel ligt het OZB-tarief dat wordt toegepast onder het rekentarief van het gemeentefonds:

Teylingen	Rekentarief	Tarief 2025
Woningen eigenaren	0,0914%	0,0863%
Niet woningen eigenaren	0,3079%	0,1934%
Niet woningen gebruikers	0,2342%	0,2086%

Maatregel 4: Procentuele verhoging diverse belastingen (€ 462.035)

	5%	10%	15%	25%
Forensenbelasting	8.236	16.473	24.709	41.182
Precariobelasting	4.500	9.000	13.500	22.500

Marktgelden	1.359	2.718	4.076	6.794
Parkeerbelasting	597	1.194	1.791	2.986
Haven- en kadegelden	1.236	2.472	3.708	6.180
Leges	41.476	82.953	124.429	207.382
Bouwleges	32.167	64.334	96.502	160.836
Leges OOV	2.835	5.670	8.505	14.175
	92.406	184.814	277.220	462.035

Overhead

Maatregel 1: Bankkosten - Verlaging budget (€ 13.592; € 13.592; € 13.592)

Minimale impact, laaghangend fruit. In de afgelopen twee jaar is er sprake van een onderbesteding. Het is daarom mogelijk het budget te verlagen met € 13.592 zonder verdere gevolgen.

Maatregel 2: Participatie initiatieven (€ 915; € 915; € 915)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze om hierop te bezuinigen. Geen contractuele verplichtingen.

Dit is al een erg beperkt budget. Door te bezuinigen kan er minder worden ontwikkeld en ondersteund. Bijvoorbeeld ambtelijke adviezen en toetsing voor initiatiefnemers over participatie zijn minder beschikbaar.

Maatregel 3: Burgerpanel (€ 11.303; € 11.303; € 11.303)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze om te bezuinigen op Digipanel. Afgelopen jaren is budget niet geheel opgemaakt. Door te bezuinigen kunnen er minder onderzoeken uitgezet worden onder het Digipanel, zowel vanuit raad als gemeente brede vraagstukken over bijvoorbeeld dienstverlening. Dienst is aanbesteed bij een onderzoeksbureau, maar komt enkel in gevaar bij een volledige bezuiniging van het budget.

Maatregel 4: Budgetverlaging evenementen, feestdagen (€ 10.000; € 10.000; € 10.000)

Minimale impact, laaghangend fruit. Er is een jaarlijkse onderbesteding van +/- € 10.000 op dit budget, wat zonder impact bezuinigd kan worden.

Maatregel 5: Afschaffen van een aantal gemeentelijke ontvangsten en evenementen

(€ 14.385; € 14.385; € 14.385)

Deels geen wettelijk kader, extra activiteit

Het organiseren van de lintjesregen is verplicht, hiervoor zou een budget van +/- € 3.500,- beschikbaar moeten blijven. Overige ontvangsten en evenementen, zoals de gemeentelijke nieuwjaarsbijeenkomst, ontvangst van de carnavalsvereniging, ontvangst tijdens bloemencorso en de lokale veteranenmiddag zouden afgeschaft kunnen worden.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze

Voor alle bijeenkomsten geldt dat de groep genodigden relatief klein is ten opzichte van het totaal aantal inwoners. Dat neemt niet weg dat betrokken inwonersgroepen wel teleurgesteld zullen zijn.

Daarnaast is de nieuwjaarsbijeenkomst het moment waarop de burgemeester haar nieuwjaarstoespraak houdt.

Maatregel 6: Verlagen van het budget voor representatie college (€ 13.281; € 13.281; € 13.281)

Geen wettelijk kader, extra activiteit

Het representatie budget wordt o.a. gebruikt voor relatiegeschenken, catering, gebak, gemeentelijke onderscheidingen, bloemen, speechschrijvers en foto's.

Beperkte impact, bestuurlijke keuze

Maatregel 7: Communicatie informatie centrum - Bijdrage aan/adviezen door derden (€ 5.185; € 5.185; € 5.185)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Het budget is in de afgelopen jaren minimaal benut. Vanaf 2025 wordt gestart met een nieuwe visie op dienstverlening. Op het moment dat dit budget vervalt kan het invloed hebben op het ambitieniveau van de visie op dienstverlening.

Maatregel 8: Bijdrage aan/adviezen door derden (€ 4.732; € 4.732; € 4.732)

Minimale impact, laaghangende fruit. Kan in zijn totaliteit vervallen, wordt niet gebruikt.

Maatregel 9: Advertentiekosten gemeenteberichten (€ 50.714; € 50.714; € 50.714)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Bestuurlijke keuze om hierop te bezuinigen. Geen wettelijke verplichtingen om deze informatie lokaal te publiceren. De wettelijk verplichte publicaties verstrekken wij digitaal en daarmee voldoen we aan de wetgeving. Er kan voor worden gekozen om officiële bekendmakingen uit de gemeenteberichten te halen en een nieuwe opzet te kiezen, hiervoor is een bedrag van ongeveer €50.000 benodigd. Dit nieuwe bedrag is een minimumbedrag waarmee we elke week ongeveer 1,5 pagina in de lokale krant publiceren met informatie over de gemeenteraad en gemeente-informatie. Inkomsten van lokale krant lopen flink terug als wij dit niet meer doen (bestaansrecht mogelijk in geding).

Maatregel 10: Aankoop diverse materialen (€ 23.737; € 23.737; € 23.737)

Beperkte impact, bestuurlijke keuze. Betreft een werkbudget welke niet volledig wordt benut. In de afgelopen jaren is maximaal een bedrag van € 11.000 uitgegeven aan onder andere infographics. Dit betekent dat een bedrag van € 12.737 kan vrijvallen zonder grote impact. Als ook gestopt wordt met infographics, kan het volledige bedrag van € 23.737 bezuinigd worden.

Maatregel 11: Kosten eigen risico schade-afhandeling (€ 9.630; € 9.630; € 9.630)

Dit bedrag betreft enkel nog de indexatie. Op basis van de kosten van voorgaande jaren is er sprake van een structurele onderbesteding. Afgelopen jaar is slechts € 896,- besteed.

Maatregel 12: Verzekeringen & aansprakelijkheid (€ 0; € 0; € 0)

Premies zijn erg afhankelijk van het aantal aanbieders op de markt, een aanbesteding kan gunstige gevolgen hebben. Er zou gekozen kunnen worden om enkele verzekeringen af te schaffen, daarnaast bestaat vaak de mogelijkheid om te schuiven in eigen risico wat impact heeft op de poliskosten.

Gezien het huidige tekort op het budget zal het verlagen van de verzekeringskosten niet leiden tot een besparing, maar tot een beperking van de verhoging van de kosten van het budget.

1. Dienstverleningsovereenkomst assurantiemakelaar (2025: € 9.426)

Op het moment dat niet wordt gekozen voor verlenging zou het huidige contract 01-01-2028 aflopen.

2. Aansprakelijkheidsverzekering (2025: € 176.118)

In 2026 opnieuw aanbesteden, definitieve einddatum contract 01-01-2027.

3. Brandverzekering (2025: € 118.852)

Op het moment dat niet wordt gekozen voor verlenging zou het huidige contract 01-01-2028 aflopen. Dit betreft een besparing van € 95k ten opzichte van 2024.

4. Vrijwilligersverzekering (2025: € 5.112)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

5. Rechtsbijstand gemeenteambtenaren (2025: € 425)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

6. Rechtsbijstand collegebescherming (2025: € 2.128))

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

7. Instrumenten en apparatuur verzekering (2025: € 213)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

8. Bouw- en montageverzekering CAR (2025: € 6.098)

Geen aanbesteding, looptijd huidig contract tot 31-12-2025. Automatische verlenging 36 maanden.

9. Kunstverzekering (2024: € 5.357)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

10. Binnenvaartcascoverzekering veerpont De Zijlboot (2024: € 611)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

11. P&I vaartuigen veerpont De Zijlboot (2024: € 2.692)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

12. Binnenvaartcascoverzekering Heere Schouten (2025: € n.t.b.)

Geen aanbesteding, contract jaarlijks opzegbaar.

Maatregel 13: Contributies en lidmaatschappen (€ 1.037; € 1.037; € 1.037)

Fundamentele impact, geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. De gemeentesecretaris is aangesloten bij een beroepsvereniging. Wanneer hij niet is aangesloten kan hij geen gebruik maken van de diensten van deze vereniging (zoals de collectieve belangenbehartiging, congressen en bijeenkomsten).

Maatregel 14: Opleidingskosten, deelname congressen (€ 819; € 819; € 819)

Beperkte impact, geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. De gemeentesecretaris zou geen gebruik meer kunnen maken van opleidingsmogelijkheden (zoals coaching en intervisies).

Maatregel 15: Overige goederen en diensten (€ 1.841; € 1.841; € 1.841)

Beperkte impact, geen wettelijk kader, bestuurlijke keuze. Betreft een werkbudget, geen uitgaven in het afgelopen jaar.

WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG

Nederland is continu in ontwikkeling. Maatschappelijk, economisch en organisatorisch verandert er veel. Al ruim 85 jaar volgen wij als adviesbureau deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. De behoefte om iets fundamenteels te betekenen voor mens en maatschappij zit in onze genen. Met onze adviezen en oplossingen hebben we dan ook actief meegebouwd aan het Nederland van vandaag. Altijd op zoek naar duurzame vooruitgang.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. Zo komen we tot gefundeerde adviezen en slimme oplossingen. Die zijn op het eerste gezicht misschien niet altijd de meest voor de hand liggende. Juist deze eigenzinnigheid maakt ons uniek. Daarbij zijn we niet van symptoombestrijding. En gaan pas naar huis als het is opgelost.

Berenschot B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT
Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT
030 2 916 916
www.berenschot.nl